

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרָתְךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

הביטוי המוחשי של האהבה הוא דאגה (אהבה בגימטריא דאגה).
לכן העיקר בעבודה החינוכית הוא הדאגה האישית לכל תלמיד בפרט.
החידוש העיקרי כאן הוא ההבנה שהתכלית של מידת המלכות
היא הדאגה הפרטית לכל אחד ואחת, לכל נברא ונברא.

[מתוך השיעור 'מבנה המלכות']

קרח תשפ"ד

הגליון מוקדש לזכות אבינתן בן דיצה תרצה שי' -

שישוב לביתו שלם בגוף ונפש יחד עם כל שאר החטופים הי"ו תכף ומיד ממש

23 תיקון קרח
אהבת שלום
קר לקדושה וחם לפוליטיקה

26 הסיפור החסידי
התקשרות במחשבה
הרבי מליובאוויטש

28 מענות ותשובות
תשובות הרב לשואלים
ברכות מצדיקים, גרפולוגיה
ואחוה בין יהודים

**29 פְּאָזֶז' לְיִצְחָק
מְקַלֵּט בְּטוֹחַ**
רְדִי יִלְמֵד אוֹתֵנּוּ אִיךָ לְבָנוֹת מְקַלֵּט רוֹחֵנִי
שְׁהוֹלֵךְ אֶתְנֵנוּ לְכָל מְקוֹם

04 דאגה אמהית
נקודה מעובדת
המעבר מבת-תלמידה לאמא-מורה

05 מבנה המלכות
שיעור לבנות תיכון יעלת-חן
הפיכת המלכות ממקבלת למשפיעה

13 כזית דם
שיעור ברמב"ם היומי
קדושת ישראל ותיקון העל-מודע
שבנפש

18 ה'אנחה' של ג' תמוז
'היום-יום ל-ג' תמוז
האנחה שמוציאה אותנו מן המצר
אל המרחב

21 רוח הצדיק
כתר-שטיטוב אות יח
רוח הצדיק וההתנגדות שהיא מעוררת

הקדמת המערכת

שבת שלום וחדש טוב לכל בית ישראל ובתוכם לקוראי עלון **נפלאות**. לפניכם גליון לשבת ר"ח פרשת קרח, מלא בכל טוב כתמיד.

מה בגליון?

ארבעה שיעורים בחלקו הראשון של הגליון: **שיעור לבנות** משבת בהעלתך, **שיעור ברמב"ם היומי**, שיעור קצר מג' **תמוז** אשתקד ושיעור **באות ח"י בספה"ק כתר-שם טוב**. בשיעור הראשון - **מבנה המלכות** - שיעור לבנות **תיכון יעלת-חן בירושלים**, לימד הרב מאמר קצר מתוך '**פלח-הרמון**' לרבי **הלל מפאריטש**, גדול ה'עובדים' בחב"ד, כשתורף הדברים היה ביאור על מבנה **ספירת המלכות**, אתה מזוהה בת ישראל, וכיצד **הופכת המלכות ממקבלת למשפיעה** - שיעור חובה לכל הבנות והנשים, **ולא רק**.

השיעור השני - **כזית דם** - שיעור הרמב"ם **היומי בחיק המשפחה**, פותח בעיון בסוגיית **שיעור דם** האסור באכילה ובקושיא **מדוע שיעור דם אסור הוא בכזית ולא ברביעית** (כשיעור שתית משקים). משם **מתרחב השיעור** להגדרת שיעורי אוכלים ומשקים בכלל בדעת הרמב"ם, ועד **לביאור מבנה פנימי שלם המתייחס לקדושת ישראל ולתיקון העל-מודע שבנפש**. השיעור השלישי - **ה'אנחה' של ג' תמוז** - הוא שיעור קצר שנמסר באנגלית **אשתקד בליל ג' תמוז**. בשיעור מבאר הרב את הפתגם שבחר הרבי [ששים-שבעים שנים לפני ג' תמוז תשנ"ד] ליום ג' תמוז בלוח '**היום-יום**' והקשר המיוחד שלו ליום הזה. הפתגם עוסק **במעלת ה'אנחה' היהודית**, המבטאת את הרצון **לשוב אל ה'** ומניעה את האדם **לפעול במציאות ולשנותה**.

השיעור הרביעי - **רוח הצדיק** - שיעור כתר-שם טוב (אליו הגענו בסדר השיעורים) עוסק בסוגיית **ההתנגדות לצדיק והדרך לתקן אותה**, עם נגיעה אקטואלית בפרשת קרח, כמובן. **עדכון ובקשה:**

ברוך ה', הניתוח שעשה הרב שליט"א השבוע עבר בהצלחה. התקופה הקרובה היא **רכת-משמעות הצלחת הטיפול**, והתלמידים מוזמנים **להמשיך להרבות זכויות - תורה, תפלה וצדקה** - לרפואה שלמה והתאוששות מהירה של מורנו הרב **יצחק פייוויש בן בריינה מלכה**, שיהיה בריא אולם **ונזכה לאור תורתו לאורך ימים ושנים בבריאות איתנה**. נציין כי אחד מהדברים שהרב **בקש טרם הניתוח** הוא שכל אחד ואחת **יתחזקו בסדר הלימוד היומי בני"ך ומשנה**. מוזמנים לתחתית העמוד לראות **היכן אנחנו אוחדים**.

שבת שלום ומבורך וחדש טוב ומבורך, המערכת

סדרך הלימוד לשבת פרשת חקת הבעל"ט: נ"ך יומי - יחזקאל פרקים מבי"ח; משנה - גיטין פרק ד.

נקודה

מעובדת מתוך שיעור

דאגה אמהית

המשל בחסידות לתהליך הזה במלכות הוא, באופן טבעי, ממלך: מי שראוי באמת למלכות הוא אדם מרומם משכמו ומעלה, שבתחלה עסוק בעולמו הפנימי, ללא כל יומרה או רצון למלוך. רק כאשר העם, הזקוק להנהגה טובה, פונה להכתיר את המנהיג הראוי, מתעורר בו הרצון למלוכה והוא מתחיל לתכנן תוכניות עתידיות בינו לבין עצמו. ראשית המלכות בפועל היא בכך ש"מלך שמו נקרא עליהם", שהעם מקבל על עצמו את מרות המלך וירא ממנו – "שום תשים עליך מלך" שתהא אימתו עליך". מוראה של מלכות, החל על כל הנתינים, מאפשר למלך, האוהב באמת את עמו, לשים לב לצרכים הפרטיים של נתיניו ולדאוג לכל אחד לטובתו האמתית ולהשפעה לה הוא זקוק.

אצל כל בת מישראל התהליך הזה מתחולל באופן טבעי בתוך הבית פנימה, וצריך להופיע גם ביחס לשליחות המיוחדת של האשה בחינוך: בשנותיה הראשונות עסוקה הבת הצעירה בעיקר בקבלת החינוך הטוב, מתוך ענוותנות ובוטול (המאפיינים בפרט את האשה). כאשר מתעורר בבת הרצון להיות אמה (בבית) ומחנכת-מורה (בחוץ), היא הופכת ל'אמא קטנה' ("אמא תתאה") – אז מתחיל להבנות בתוכה ה'פרצוף' החיצוני שלה, דמותה כמשפיעה. ההשפעה של אמא בבית ושל מורה בכתה מתחילה בבנית משמעת, כיבוד הורים ומורים, שנותנת לה את המקום כ'מלכה' בזירת ההשפעה שלה, אך התכלית היא השפעה מתוך **אהבה** המתבטאת ב**דאגה** אמהית (המאפיינת 'אידישע מאמע') – השפעה ב'השגחה פרטית' השמה לב לכל ילד-ילדה ולכל תלמידת-תלמידה, רואה את מעלותיו המיוחדות ואת צרכיו הפרטיים ומוצאת את הדרך היחודית להעניק לו אותם ולהדריך אותו בדרך טובה וישרה.

האשה בישראל מזוהה עם ספירת המלכות, באמצעותה מהווה ומחיה ה' את כל העולמות והנבראים, מולך עליהם, מתייחס אליהם ומשפיע להם את כל צרכיהם. כך, כאשר שרים בליל שבת "אשת חיל" מתכוונים כמובן גם לאשת החיל הפרטית שבבית וגם לספירת המלכות, השכינה הקדושה, הפועלת את כל אותן הפעולות בכל העולמות ומשתקפת באשה היהודיה.

ספירת המלכות היא התחתונה בעשר הספירות של עולם האצילות. כזו, היא מקבלת את השפע מכל הספירות שמעליה ואחר כך יורדת מעולם האצילות, עולם האחדות האלוקית, להוות את העולמות התחתונים, בהם יש דיבוי נבראים הנראים כנפרדים מאחדות ה', ולהשפיע להם את השפע שהיא מקבלת. במובן הזה, מתחולל 'מהפך' בספירת המלכות – פנימיות המלכות היא כלי-קיבול, הטרוד בקבלת כל האור של הספירות שמעליה, מתוך הרגשת שפלות החוקקת בתוכה חלל פתוח לקבל את ההשפעה, ואילו חיצוניות המלכות משפיעה לעולמות התחתונים, תוך שהיא משפילה את עצמה לרדת ממקום כבודה שבאצילות ולהתעסק בברואים הנפרדים. הירידה הגדולה הזו, מעולם האחדות לעולמות הריבוי, מתחוללת בשלשה שלבים – היא מתחילה בעצם הנכונות-הרצון לרדת, ממשיכה בגילוי כללי לנבראים ("סובב כל עלמין") ומסתיימת בהשפעה-השגחה פרטית ביחס לכל נברא ונברא ("ממלא כל עלמין").

שיעור

שיעור לבנות תיכון יעלת חן (ח"ב)

מבנה המלכות

קיצור מהלך השיעור

בשבת בהעלתך התקיים שיעור מיוחד לבנות תיכון יעלת חן, שהרב הרגיל אותן מיום יסוד התיכון ללימוד **חסידות בעומק**, כפי שמתאים לבנות בדורנו, **לקראת הנאולה**. בשיעור נלמד מאמר קצר של **רבי הלל מפאריטש**, המתחיל אמנם עם קשר ל**פרשת השבוע**, אך עיקרו מאמר כללי שמסביר את **מבנה המלכות**, ההופכת **מקבלת למשפיעה** – נושא השייך במיוחד לבנות המתעדות להפוך ל**נשים משפיעות** בעם ישראל.

נלמד מאמר של רבי הלל מפאריטש, גדול ה'עובדים' בחב"ד, שכתב הרבה דרושי חסידות. הרבה מהדרושים שהוא כתב מיוסדים על דרושים של הצמח-צדק, וגם מה שהוא דרש בעצמו הוא בסגנון של דרושי החסידות המקוריים של הדורות הראשונים. המאמר שנלמד הוא הראשון בפלח הרמון לפרשת בהעלתך, מאמר קצר, שהנושא העיקרי שלו הוא המבנה של המלכות. כמו שנראה, יש במאמר ארבע מדרגות במלכות. כשיש ארבע מדרגות אנחנו מקבילים אותן בדרך כלל לאותיות שם הוי' ב"ה², כך שאפשר לומר שנושא

סוד הוי' של המלכות

אנחנו בשבת "בהעלתך את הנרת"¹. בבית היהודי הנרות הם נרות השבת, אותם מדליקות הנשים – כל אמא ובת כאן – כך שיש קשר מיוחד של השבת לנשים ("המנורה" בגימטריא **אשה**). גם שנה שעברה בשיעור בשבת בהעלתך היה לנשים, כמו שמודפס בנפלאות. האשה בבית היא כמו אהרן הכהן הגדול בבית המקדש, לו נאמר "בהעלתך את הנרת"².

נרשם (מהזכרון) ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. שבת בהעלתך תשפ"ד – כפ"ח.

א במדבר ח, א.

ב "בהעלתך את הנרת" ועוד אהרן עולה 1839 – ג"פ תריג, "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" (תהלים קיט, יח)! במספר קדמי עולה הנ"ל 7020, י"פ שבת, אדם מה פעמים יוסף (יוסף מכונה בתורה "אדם" והוא עולה אדם במספר קדמי.

ג זהו נושא העיקרי של הספר היסודי סוד ה' ליראיו – דוגמאות רבות להקבלות מבנים של ארבע כנגד אותיות שם הוי' – עיי"ש.

נושא המאמר

הזה הוא שם הווי'
של המלכות –
נושא ששייך
במיוחד לנשים
ובנות, שהרי
האשה היא סוד
המלכות

המאמר הזה הוא שם הווי'
של המלכות – נושא
ששייך במיוחד לנשים
ובנות, שהרי האשה היא
סוד המלכות. לכן בחרנו
ללמוד את המאמר הזה.

שבעת הנרות

בהעלותך את הנרות
אל מול פני המנורה כו'.
הנה להבין שרש ענין נרות המנורה. הנה בנר יש
שמן ופתילה ואור, וחיבור כולם יחד נקרא נר. ועוד
יש לפרש תיבת נר על כלי הנר עצמו.

המאמר מתחיל בהתייחסות לנרות, אך לא
חוזר בסופו של דבר לנושא הזה. יתכן שחסר
כאן סיום המאמר, למרות שהוא לא נראה קטוע.
הוא מתייחס לרכיבים השונים של הנר – שמן,
פתילה ואור. בספר התניא¹ מוסבר שהפתילה
היא הגוף, השמן הוא התורה והמצוות והאור הוא
אור הנשמה (ויש בחסידות הסברים נוספים²).
לפעמים נר הוא כינוי לכל המכלול, ולפעמים
לכלי בו מניחים את השמן, כמו שרש"י מפרש
על נרות המנורה! בכל אופן, כמו שאמרנו, הוא
לא חוזר לנושא הזה בהמשך המאמר.

ולהבין זאת צריך להקדים ענין ז' נרות שהם ז'
מדות עליונות שרש נשמות ישראל.
המנורה היא סמל של כנסת ישראל, כל עם
ישראל, ושבעת הנרות שבמנורה רומזים לשבעה
סוגי נשמות בעם ישראל, כנגד שבע המדות,
מחסד עד מלכות – נשמות של חסד-אהבה,
נשמות של גבורה-יראה וכו'.³ שבע המדות
העליונות הן מה שנקרא פרצוף ז"א, המשפיע
ממנו מקבל פרצוף המלכות, בו עוסק המאמר
מכאן ואילך:

פנימיות וחיצוניות במלכות

דהנה המלכות נקראת כנסת ישראל על שם
פנימיותה שכונסת בתוכה הארת ישראל דלעילא
שהוא בחינת ז"א,

ישראל דלעילא, פרצוף ז"א, הוא שרש סוגי
הנשמות השונים – והממד הפנימי של המלכות,
שנקרא "כנסת ישראל", כונס לתוכו את האורות
שלו, שמופיעים כמדרגות שונות בנשמות ישראל.
והחיצוניות המלכות הוא מקור להשתלשלות
הנבראים מאין ליש,

המלכות היא חלק מעשר הספירות של עולם
האצילות, חלק מהאחדות האלוקית, אך בה גופא
יש פנימיות וחיצוניות. הפנימיות של המלכות
היא מה שהיא מקבלת מלמעלה והחיצוניות
היא שרש הכח שלה להיות משפיעה לעולמות
התחתונים בריאה-יצירה-עשייה. כל בת כאן
צריכה להיות גם מקבלת, כלי קיבול לדברים
הטובים שמשפיעים לה ("בת" בלשון המקרא⁴
היינו שם של מדה, בית-קבול), אבל התכלית
שהיא תהיה גם משפיעה החוצה.
שוב, גם החיצוניות היא חלק מהאחדות
האלוקית, מעולם שאין בו נבראים מאין ליש,
אבל היא המקור להשתלשלות בהמשך.
ובזה גופא יש ג' מדרגות.

כלומר, בחיצוניות המלכות עצמה יש שלש
מדרגות, כך שבסך הכל יש ארבע מדרגות
במלכות – פנימיות אחת ושלוש מדרגות של
החיצוניות. בהקבלה לשם הווי', כפי שנסביר, זו
גופא החלוקה של י (אצילות) ו-הוה (בי"ע).
דהנה כתיב מלכותך מלכות כל עולמים,
הפסוק "מלכותך מלכות כל עולמים"⁵ –
שאומרים כל יום שלש פעמים ב"אשרי" – הוא
פסוק התבוננות יסודי בחסידות חב"ד.
מלכותך הוא בחינת המלכות כמו שהיא
בבחינת אצילות,

הכוונה כאן למלכות כמו שהיא בבחינת

ח ראה מלכים"א ז, כו ו'לח.

ט תהלים קמה, יג.

י ראה תניא פנ"ב בהגהה: אגה"ק ח.

ד פנ"ג.

ה כמו בתו"א מקץ לג, ג (שהפתילה היא הנה"א) ושם מ,
ב (שהפתילה היא נה"ב).

ו ויקהל לה, יד ד"ה "נרותיה".

ז ראה לקו"ת בהעלתך כט, ג ובכ"ד.

על עם צריך להיות מתחילה התערורות הרצון שזהו ירידה והשפלה לגבי עצמויות נפשו וגם לגבי כחותיה שהמה בערך נפשו והוא מובדל בערך מלהיות מלך על עם,

המלך הראוי הוא אדם מרומם, עם רוממות עצמית, ומצד עצמו לא מענין אותו להיות מלך. לא מדובר כאן על יורש עצה, שמיועד למלכות, אלא מישהו שמתאים למלוכה – אך לא מתכנן כלל להיות מלך. המלוכה היא דווקא על עם, "אין מלך בלא עם"¹, ועם הוא לשון עוממות² – אנשים רחוקים במדרגתם מהמלך. הריחוק הוא ודאי ממהות נפשו של המלך, שמובדל לגמרי מהעם, וגם ביחס לכוחות נפשו, שהם תואמים למהות הנפש שלו, מדוממים ומובדלים. לכן, בשביל למלוך המלך צריך להשפיל את עצמו. הוא מדבר כאן על השפלה של המלך. אנחנו תמיד מסבירים שהענין הפנימי של המלכות הוא שפלות. הביטוי החיצוני של המלכות הוא התנשאות על עם, אבל החוויה הפנימית של המלך היא שפלות. משתמשים במלה אחת, שפלות, אבל בעצם יש לה שני מובנים:

בדרך כלל כשמדברים על שפלות הכוונה ל"חותם שוקע" שעושה את המלכות למקבלת. כאשר מישהו מרגיש את הריחוק והנחיתות שלו, כמה הוא שפל, ונעשה עצוב מכך – זהו לא דבר טוב בכלל. אבל המלכות דקדושה היא הרגשת הנחיתות שעושה את האדם "חותם שוקע", פתוח לקבל מן הקדושה. זו המדרגה של פנימיות המלכות, שנקראת כאן כנסת ישראל, כאשר

אצילות, כולל החיצוניות של המלכות. ומלכות כל עולמים היא הארתה המתפשט בבי"ע,

לכאורה, עדיין יש כאן רק שתי מדרגות בחיצוניות המלכות – "מלכותך" (חיצוניות המלכות כפי שהיא עדיין באצילות) ו"מלכות כל עולמים" (ההארה בבי"ע). איך מגיעים לשלש מדרגות? הוא מסביר שב"מלכות כל עולמים" יש גם שתי מדרגות:

שיש בזה ב' מדרגות, הא', גילוייה בבחינת מקיף וברוך כלל, ההארה הראשונה של המלכות היא כמקיף כללי, אפשר לומר "השגחה כללית" על כל הבריאה יחד.

הב' גילוייה בבחינת פנימי וברוך פרט בכל נברא ונברא לפי ערכו.

אחרי ההארה המקיפה יש גילוי אור פנימי, שמגיע בדרך פרט, ב"השגחה פרטית". מוסכם על כולם שיש השגחה פרטית על הצדיקים, על נשמות ישראל³, אבל הבעל שם טוב לימד שיש השגחה פרטית על כל פרט ופרט בבריאה⁴. זו אכן ההגדרה כאן, "בכל נברא ונברא" ולא רק 'בכל נשמה ונשמה'.

משל המלך

כדי להסביר את שלש המדרגות של חיצוניות המלכות משתמש רבי הלל במשל של מלך. אותנו מענין בעיקר הנמשל האלוכי, כמובן, אבל לשם כך צריך להבין את המשל: ועל דרך משל במלך שכאשר צריך להיות מלך

כאן הוא מדבר על עוד ענין - על השפלה של המלך כדי למלוך, לרדת לעם. זו לא השפלות של המקבל, "חותם שוקע", אלא המשפיע

1 ג' רבינו בחיי על בראשית לח, ל; עמק המלך שער שעשועי המלך פ"א; ספר החיים פ' הגאולה פ"ב; תניא, שער היחוד והאמונה פ"ז.
2 יד תניא שער היחוד והאמונה פ"ז; שם משמואל פרשת קרח תרע"א.

3 יא' מו"נ ח"ג פרקים י"ד. וראה הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות קפ.
4 יב' ראה הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות קעט ואילך, וש"נ. וראה גם רשימה "השגחה פרטית" (לקו"ש ח"ח עמ' 277 ואילך. וש"נ).

לשפלות של המשפיע? זו אותה מלה ו"הא בהא תליא" – ככל שיש יותר שפלות בפנימיות המלכות כך היא מסוגלת יותר להשפיל את עצמה כדי להעביר הלאה את מה שהתקבל בפנימיותה. ככל שהמלך עם יותר שפלות פנימית כך הוא יוכל להשפיל את עצמו כדי להשפיע לעם (שפע נוטריקון שפלות-עונה) – השפלה שמתחוללת בשלשה שלבים, השפלה אחר השפלה, כמו שהוא מסביר.

בשביל שהמלך ימלוך, במקום לעסוק במה שמענין אותו, הוא צריך קודם כל לרצות למלוך. הרצון הוא חיצוניות הכתר – הממד החיצוני. כאן מדובר בחיצוניות המלכות, החל מחיצוניות הכתר שלה, "כתר מלכות". הרצון למלוך מתעורר כאשר העם מכתיר את המלך: וכאשר מכתירין אותו בכתר מלכות מעוררים אותו שיהיה לו רצון למלוכה ומרצון נמשך לחכמה וכו', וכל זה בעצמיות נפשו עדיין.

אחרי שמתעורר הרצון של המלך למלוך, רצון השייך עדיין לכתר העל-מודע, הוא מתפשט הלאה לכל הכוחות הגלויים של הנפש, מהחכמה ואילך – יש לו תכניות איך הוא יפעל בתור מלך וכו'. בכל אופן, הכל עדיין בתוך הנפש של המלך, בינו לבין עצמו – נבנה בתוכו ממד חיצוני, נכונות להשפיל את עצמו בשביל העם, אבל אין קשר לעם בפועל. המדרגה הזו היא חיצוניות המלכות כפי שהיא באצילות עדיין.

אך אחר כך נעשה עוד ירידה והשפלה אצלו שיתגלה לחוץ מעצמו להיות מלך שמו נקרא עליהם ועל ידי זה כולם יריאים ומפחדים מאתו, וזהו גילוי המלוכה בדרך כלל.

העובדה ששמו של המלך נקרא על העם כולו – כולם בשוה – מתבטאת קודם כל ביראה של העם מהמלך. היום (ט"ז סיון) יום ההילולא של רבי מנחם מענדל מווארקיי¹¹. עוד כאשר הוא היה אברך צעיר, חסיד אצל אביו

השפלות עושה את המלכות כלי קיבול לנוס לתוכה את האורות של ישראל דלעילא. אבל כאן הוא מדבר על עוד ענין – על השפלה של המלך כדי למלוך, לרדת לעם. זו לא השפלות של המקבל, "חותם שוקע", אלא השפלות של המשפיע.

הפנימיות של המלכות היא הממד הנקבי-המקבל שלה ואילו חיצוניות המלכות היא הממד הזכרי-המשפיע שלה. כך, בברכות קריאת שמע של תפלת ערבית אומרים "ואמונה כל

זאת וקים עלינו" –

"ואמונה כל זאת" היינו

פנימיות המלכות, "איהי

אמונה" המקבלת מ"איהו

אמת"¹⁰, שמוזכרת בלשון

נקבה, ואילו "וקים עלינו"

היינו חיצוניות המלכות,

הממד שקים ועומד עלינו

הנבראים, והוא מוזכר

בלשון זכר, כמשפיע¹⁰.

בעצם, כך אצל כל אשה

– בהתחלה היא בת,

מקבלת, ואחר כך היא

נעשית אמא, משפיעה לילדיה ועקרת הבית

שמנהלת את כל הבית (היא הופכת מ-בת ל-בית

על ידי קבלת י לתוכה, סוד "אבא יסד ברתא"¹¹).

בכל אופן, משתמשים כאן באותה מלה –

שפלות. מה הקשר בין השפלות של המקבל

כל אשה

בהתחלה היא בת,

מקבלת, ואחר כך

היא נעשית אמא,

משפיעה לילדיה

ועקרת הבית

שמנהלת את כל

הבית

10 ראה זהר ח"ג קצח, ב. טז לקו"ת עקב טז, ד.ו.ש"ג.

11 זהר ח"ג רמח, א; תקו"ז תקון כא (סא, ב). גם ההשפעה היא מכח היות הבת כלי קיבול, אלא שיש שני סוגי כלים – יש כלי שמקבל על מנת להשלים את פרצופו (כמו תלמיד וכיו"ב) ויש כלי שמקבל על מנת להוליד מציאות חדשה בעולם, אשה שנעשית כלי-בית ("ביתו זו אשתו") על ידי בעלה (סנהדרין כב, ב), כמלכות שמולידה מהווה את מציאות העולמות ב"ע (ואחר כך משפיעה להם ומולכת עליהם בשתי הבחינות של מקיף ופנימי, כדלקמן בפנים). הדרגה השניה של הכלי מתחילה ברצון למלוכה – כמבואר בפנים בסמך – הרצון להיות אמא (היינו מה שהמלכות נקראת "אמא תתאה", ראה תניא פנ"ב).

11 יח עליו דובר באריכות בחלקו הראשון של השיעור (וראה גם שיעור י"ט סיון תשס"ז).

אמרנו שהמלכות

כמשפיעה היא

אמא – דווקא

האמא רגישה

לאופי המיוחד

של כל ילד, ובונה

כלפיו יחס פרטי

שפלותו, ירומם אותו. אחרי הגילוי הכללי של המלכות יש התייחסות פרטית לכל אחד – גם השפעה פרטית לכל אחד, וגם יחס פרטי שמתאים לאופי שלו. אמרנו שהמלכות כמשפיעה היא אמא – דווקא האמא רגישה לאופי המיוחד של

כל ילד, ובונה כלפיו יחס פרטי (כך, כתוב שכאשר נולד משה התמלא כל הבית אורה – דווקא האמא שלו ראתה זאת, "ותרא אותו כי טוב הוא"^כ). הוא לא אומר כאן בפירוש, אבל נראה שכמו שהיחס הכללי מתאפיין ביראה כך היחס הפרטי מתאפיין באהבה. המלך רוצה להיטיב לכולם, לגלות לכל אחד את השפע האלוקי שמתאים לו, ולשם כך צריך שיהיה לו כלי קיבול – "חותם שוקע". אם מישהו בעל גאווה – הוא לא יכול לקבל, וצריך להשפיל אותו. לפעמים גם הפוך – מישהו עצוב מהשפלות שלו, הוא לא יכול לקבל, והמלך צריך לרומם אותו, לשמח אותו, לפכח אותו מהעצבות שלו.

ונמצא יש ג' מדרגות זה למטה מזה בבחינת המלוכה, רצון למלוכה, ושם המלך הנקרא על אנשי המדינה, ודבר מלכות.

יש כאן פירוש מחודש ל"דבר מלכות". זו כוונה חדשה כאשר הבנות כאן לומדות דבר מלכות – לדעת שדבר מלכות הוא הכח של המלך לעשות אותנו כלי קיבול, לקבל כל אחד את מה שמתאים לו. "דבר מלכות" בגימטריא שבת, היהלום של שם הוי' ב"ה.

הנמשל האלקי

אחרי האריכות במשל חוזר רבי הלל לנמשל העליון:

וככה יובן במלכותא דרקיעא שהוא בחינת מקור המחיה ומהוה מאין ליש, המלכות דאצילות מהוה את הנבראים,

הרבי, הוא הדריך חבורה נבחרת של חסידים, 'חבורת האריות', והם היו מרבים להתוועד בכל יום, תוך שמירה על חשאיות עבודת ה' המשותפת שלהם. כמובן, בתוך החבורה הזו היה קירוב לבבות גדול, והם יכלו לפנות לרמ"מ בכל דבר. כאשר

הוא נתמנה לרבי השתנו הסדרים, הם הרגישו ממנו ריחוק ויראה, והיתה להם קצת קפיידא על כך. הוא הרגיש, ובדברי התורה הראשונים שלו הוא הסביר שבחיי יעקב אבינו, שהיה נשיא הדור – ובמהשך אליו, כל נשיא הוא "ניצוצו של יעקב אבינו", כמו שכתוב בקבלה^ט – יוסף קרב את אחיו, שאכלו על שולחנו. אחרי שהוא הסתלק, ויוסף נעשה נשיא הדור, האחים הרגישו ריחוק וחששו שהוא שונא אותם, "לו ישטמנו יוסף"^כ, אך כאשר יוסף שמע זאת הוא הצטער^{כא} ואמר שאין לו כעס עליהם, אלא שברגע שהוא הפך למלך-נשיא יש ריחוק טבעי מהעם.

הבסיס של המלכות הוא "שום תשים עליך מלך"^{כב} – שתהא אימתו עליך^{כג}. בכל שלטון, גם בלי מלך, הבסיס הוא יראה מהשלטון שיכול לכפות ולהשליט סדר, שלא תהיה אנרכיה – שידועים שמי שלא יציית יהיה לו רע. אנחנו צריכים להתפלל על כך – "הוי מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו"^{כד}.

ואחר כך בדרך פרט כאשר נזר ואומר בדיבור זה ישפיל וזה ירומם, דהיינו מי שהוא בבחינת יש ומחמת זה אינו יכול לקבל בתוכו אימת מלך, יצא דבר מלכות להשפיל אותו, ומי שהוא שפל, גם כן אנו יכול לקבל בתוכו גילוי המלוכה מחמת עוצם

ט מגלה עמוקות סו"פ ויגש ופרשת תזריע ד"ה "בפרקא דיומא". וברנ"ב אופנים אופן פג.

כ בראשית ג, טו.

כא שם פסוק יז.

כב דברים יז, יט.

כג סנהדרין כ, ב.

כד אבות פ"ג מ"ב.

המאמר

"בראשית" הוא מקור השפעת יראה בעולמות – "ראשית חכמה יראת הוי" – המדרגה של "מלך שמו נקרא עליהם" המטילה מורא

מחיה אותם וגם מתייחסת ביחס פרטי לכל אחד.

שיש בזה ג' מדרגות.

הא', מל' דאצילות כמו שהוא בבחינת אצילות שהוא בחינת מלכותך, ועל זה נאמר לך הוי' הממלכה, בפסוק "לך הוי' הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים והארץ [היסוד]"^כ מזכירים את כל המדות, את ישראל

דלעילא (כאשר השרש האמתי של המדות, "לך הוי' הגדלה וגו'", הוא בפרצוף אריך אנפין דכתר עליון, כמבואר בדא"ח^{כז}), ואחר כך "לך הוי' הממלכה"^{כח} היינו ספירת המלכות, המדרגה בפני עצמה שהיא כבר שרש של העולמות.

שהוא בחינת אלקות עדיין, רק שנעשה התעוררות רצון בעצמיות אלקות להיות מקור להשתלשלות שזהו בחינת כתר מלכות, ומבחינת כתר נמשך בבחינת כו' עד שנעשה פרצוף שלם והכל בעצמיות האצילות עדיין.

כל המדרגה הזו, שוב, היא חיצונית המלכות – כשהכל באצילות. באצילות אין עדיין נבראים, רק נאצלים – יש כאן רק שרש לעולמות התחתונים. פנימיות המלכות וחיצונית המלכות (במדרגה הראשונה) הן עדיין באצילות, כמו שהוא מיד יסביר. בהתבוננות שלנו כאן הן

כו דהי"א כט, יא.

כז לקו"ת עקב יז, ד; אוה"ת וירא צ, א ואילך; ד"ה "אם בחקתי" תש"ז.

כח "לך הוי' הממלכה" עולה יראה (גבורה), היינו שרש מה שעתידי להיות הכלל המקיף את עולמות ב"ע (ומעורר יראה), אך הערך הממוצע של שלש התבות "לך הוי' הממלכה" הוא חסד, היינו הגילוי הפרטי של המלך, בחי' "זה ישפיל וזה ירים" כדי להטיב עם כל אחד ואחד בפרט, וד"ל. עוד יותר בפרטיות, הערך הממוצע של כל אות כאן הוא חי, הכח של "ואתה מחיה את כלם" (נחמיה ט, ו וראה תניא שער היחוד והאמונה פ"ב). ראשי התיבות כאן עולים מה (משולש 9) ושאר האותיות עולות 171 (משולש חי, פעמיים 9).

י"ה, "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין"^{כט}, שעדיין בגדר "הנסתרת' להוי' אלהינו"^ל, לפני המסך, שרק אחריו יש נבראים (אותם מהווה פרצוף חיצוניות המלכות היורד דרך המסך להוות את העולמות התחתונים ולהנהיגם), כמו שהוא ממשיך להסביר:

אך אחר כך על ידי מסך מבדיל נתצמצם להיות מלכות כל עולמים, שזהו כאשר יורד המלכות בב"ע להיות מחיה ומהוה הנבראים בפועל ממש, שזהו כמו במשל במלך כאשר מלך שמו נקרא עליהם בפועל ממש. אך אין המשל דומה לנמשל, כי במשל אינו משפיע רק אימה ופחד באנשי המדינה אבל מהותם וחיותם אינם מאיתו כלל, אך למעלה, מהות הנבראים וחיותם המה מושפעים ממדת מלכותו ית' המתצמצם בהם.

אך בזה נופא יש ב' מדרגות, בחינת כתר מלכות שזהו בחינת גילוי הסוכב המתגלה בבחינת מקיף ובהשוואה בכל הנבראים, והב', בחינת ט"ס שבמלכות, שהוא בחינת עשרה מאמרות המתפשטים בכל פרטי הנבראים להחיותם ולקיימם מאין ליש, שהוא בחינת ממלא כל עלמין המתגלה בכל נברא ונברא לפי ערכו,

כאן הוא מוסיף שני ביטויים יסודיים בחסידות – סובב כל עלמין וממלא כל עלמין. הרבה פעמים מוסבר^{לא} שהז"א (ו שבשם) הוא הסובב כל עלמין והמלכות (ה תתאה) היא הממלא כל עלמין, מה שמחזק את ההתבוננות שלנו שיש כאן סוד הוי' של המלכות, כאשר שתי המדרגות התחתונות הן בפירוש סובב וממלא, ויה.

הוא מסביר שבמלכות יש עשרה מאמרות. במעשה בראשית כתוב תשע פעמים "ויאמר"^{לב}, וחז"ל מסבירים שהמאמר הראשון הוא "בראשית" – "בראשית נמי מאמר הוא"^{לג} –

כט ראה זרה ח"ג רצ, ב; זרה ח"א קכג, א.
ל דברים כט, כח.
לא ראה לדוגמה לקו"ת בלק עה, ב.
לב בראשית א, ג; ו; ט; יא; יד; כ; כד; כו; כט.
לג ר"ה לב, א; מגילה כא, ב.

"נעשה אדם"^{מז} שכנגד היסוד (כללות האדם) ו"הנה נתתי לכם וגו'"^{מח} שכנגד ההוד (מקור הפרנסה^{מט}). אכן, כל מאמר, משרש אמר, הוא בסוד אור-מים-דקיע^נ, היינו המוחין (כתר-חכמה-בינה^{נא}) שבכל מאמה.

אך זהו בחינת חיצוניות המלכות, שנקרא מאין ליש, שנקרא בשם אין על שם שהאור האלקי הוא מוסתר ונעלם בתוכם והנבראים נראים ליש מעלימים על החיות אלקי שבתוכם, אך יש בחינת פנימיות המלכות שמובדל בערך אפילו מלהיות מקור להשתלשלות שנקרא בחינת אין על שם שהוא מובדל בערך מלהיות מקור ליש, והיא בבחינת ביטול והתכללות בבחינת המדות דאצילות עצמם, ועל זה נאמר למען יזמך כבוד, נהורא תתאה קארי תדיר לנהורא עילאה, שהוא בבחינת ביטול במקורו ואינו יכול להאיר למטה.

בחינוניות המלכות יש אין שמהווה את היש – אין נסתר בתוך היש שנברא. אבל בפנימיות המלכות יש אין אלקי שאינו שייך כלל ליש – במדרגה הזו, של פנימיות המלכות, היא טרודה בקבלה מהמדרגות שמעליה, לכנוס לתוכה את האורות של ישראל סבא, ולכן היא לא יכולה להיות משפיע ("אידי דטריד למבלע לא פליט"^{נב}).

וזהו שרש נשמות ישראל, וכמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים, ומאן דנפח מתוכו כו', כי בדיבור מלובש רק בחינת חיצוניות הבל, אבל ננפיחה בכח מוציא האדם פנימיות ההבל.

דווקא הבחינה הפנימית היא השרש של נשמות ישראל. החיצוניות מתגלה בדבור, ממנו

אלא שהוא "מאמר סתום"^{לד}, מאמר כללי שלא כתוב בו "ויאמר". המאמר "בראשית" הוא מקור השפעת יראה בעולמות – "ראשית חכמה יראת הוי"^{לה} – המדרגה של "מלך שמו נקרא עליהם" המטילה מורא. זו בדיוק החלוקה כאן בין כתר מלכות, שהוא כלל הסובב את הכל, לתשע הספירות של המלכות, שהן התפשטות תשעת המאמרות בהם מתהווים הנבראים הפרטיים, כפי שהוא מפרט:

דהיינו בחינת חב"ד שבמלכות שהוא בחינת נ' מאמרות הראשונים מאיר בעולם הבריאה, והג'ת מאיר בעולם היצירה, ונה"י מאיר בעולם העשיה. עולם הבריאה הוא עולם השכל, ובו מאירים המאמרות "יהי אור"^{לו}, שכנגד החכמה ("ברק המבריק על השכל"), "יהי רקיע"^{לז} שכנגד הבינה (בה יש כח בירור וחלוקה, והיא סוד "רקיע תמינאה"^{לא}) – האור והרקיע הם "ראשית הגילוי" ו"ראשית המציאות", חכמה ובינה^{לב} – ו"יקוו המים"^{למ} שכנגד הדעת (כח הריכוז)^{מא}. עולם היצירה הוא עולם הרגש-המדות, ובו מאירים המאמרות "תדשא הארץ"^{מב} שכנגד החסד, "יהי מאד"ת"^{מג} שכנגד הגבורה (שעל כן "מאד"ת" חסר כתיב, לשון מארה^{מד}) ו"ישרצו המים" שכנגד התפארת. עולם העשיה הוא עולם המוטבע, בו מאירים המאמרות "תוצא הארץ נפש חיה וגו'"^{מה} שכנגד הנצח (סוד החיים^{מו}),

לד שבת קד, א. ראה זהר ח"ב קע"ח, ב.

לה תהלים קיא, י.

לו בראשית א, ג.

לז שם פסוק ו.

לח זהר ח"א קס"ב, ב.

לט ראה שיעורים בסוד ה' ח"ג עמ' קס"ג וש"נ.

מ שם פסוק ט.

מא עד כאן מתגלה ה"אחד" – מ"יום אחד" עד "יקוו המים אל" מקום אחד, ודוק.

מב בראשית א, יא.

מג שם פסוק יד.

מד פירש"י עה"פ.

מה בראשית א, כד.

מו וכמבואר בענין שבע התמורות ש"תמורת חיים מות" נמצאת בספירת הנצח (ספר יצירה פ"ד מ"ג ופירוש הגר"א שם. ראה יין משמח ח"ה שער שני בתורה "שבע מתנות

החופה").

מז בראשית א, כו.

מח שם פסוק כט.

מט ראה חוברת המכללה התורנית (נדפסה באיחוד התורה והמדע עמ' 367 ואילך) בספירת ההוד.

נ זהר ח"ב קס"ג, א. ע"ח שי"א פ"ו (מ"ת). ובכ"מ.

נא סידור עם דא"ח שחרית ע, א; שער היחוד פמ"ד; המשך "חייב אדם לברך" תרל"ח סוף פכ"א ואילך.

נב ראה אמרי בינה שער התפלין פקמ"א (ע"פ לשון חז"ל בחולין קח, ב).

יש יחס פרטי לכל אחד ואחד. אמרנו שיש כאן מעבר מיראה לאהבה, אבל הביטוי המוחשי של האהבה הזו הוא דאגה (**אהבה** בגימטריא **דאגה**) – המלך דואג לכל אחד מהנתינים שלו. מתוך הדאגה הזו, בהשגחה פרטית על ענייני הפרטי של כל אחד, צריך המלך לקיים "זה ישפיל וזה ירים"^{נד}, כדי לעשות כל אחד כלי שיאפשר להיטיב לו לפי ערכו.

אמרנו שהתכלית של כל בת היא להיות משפיעה – בביתה וגם בחוץ. אצל בת, הדוגמה לרצון למלוכה היא רצון להיות מורה בכתה – זו המלכות של כל אחת שיושבת כאן, ושל שאר התלמידות, ללמד ולהפיץ את התורה. יש לבת בטול פנימי, כשהיא לומדת ומקבלת, ואחר כך רצון להשפיע – היא הולכת לעשות תעודת הוראה. בכל זאת, קצת קשה לומר שהשלב השלישי אצל בת הוא אימה – לא מתאים שהאמא או המורה תטיל אימה בבית או בכתה... צריך להחליף כאן את המלה אימה במלה משמעת, תכונה נצרכת אצל כל מורה. אחר כך, העיקר בעבודה החינוכית, הוא הדאגה האישית לכל תלמידה בפרט. החידוש העיקרי כאן היה ההבנה שהתכלית של המלכות היא הדאגה הפרטית לכל אחד ואחת, לכל נברא ונברא^{נה}.

שנזכר כולנו להיות נרות להאיר, להגיע החוצה ולהאיר לכולם, באהבה!

נד תהלים עה, ח.

נה וכדרכנו להתבונן בדרך הרמז: בטול רצון אימה דאגה עולה ב"פ רלא, היהלום של 21. בטול רצון משמעת דאגה עולה כל פעמים טוב ("כל טוב"), ד"פ (ממוצע כל שלב) שם שדי (היינו שדי פנים ואחור), "שדי באלקותו לכל בריה ובריה" (ע"פ רש"י על בראשית יז, א).

מתהווים כל הנבראים, אבל הפנימיות מתגלה בנפיחה – כמו שאדמו"ר הזקן כותב בתניא^{נג} בשם הזהר "מאן דנפח מתוכיה נפח".

ארבע המדרגות במלכות ובכתה

לסיכום, ראינו שיש כאן ארבע מדרגות במלכות – פנימיות וחיצוניות המלכות שעדיין באצילות, ייה של המלכות, ושתי המדרגות בהארת המלכות לכל עולמים, ההארה הכללית (שהיא בכללות יראה), סובב כל עלמין, וההארה הפרטית (שהיא בכללות אהבה), ממלא כל עלמין, כנגד ויה שבשם, "והנגלת לנו ולבנינו". אפשר לסכם כל

מדרגה במלה אחת:

המדרגה הראשונה היא בטול – פנימיות המלכות באצילות, שבטלה לז"א, לתפארת שמעליה. כלי הקבול של המלכות, כנסת ישראל, הוא נקודת הבטול שלה. המדרגה השנייה – הכי מפורשת במאמר – היא רצון, חיצוניות המלכות שיש בה כבר התעוררות רצון למלכות. גם למדרגה השלישית

אצל המלך יש מלה פשוטה – אימה.

עיקר החידוש שאם אנחנו רוצים להסביר במלה אחת את המדרגה האחרונה, נשתמש במלה דאגה. אחרי היחס הכללי לכל המלכות,

נג פ"ב.

אצל בת, הדוגמה לרצון למלוכה היא רצון להיות מורה בכתה – זו המלכות של כל אחת שיושבת כאן, ושל שאר התלמידות, ללמד ולהפיץ את התורה

שיעור

שיעור ברמב"ם היומי

כזית דם

קיצור מהלך השיעור

שיעור הרמב"ם המשפחתי השבועי יוצא מנקודה 'צדדית' יחסית, **שיעור האיסור של אכילת דם**. הוא מתרחב ממנה להגדרת כל שיעורי האוכלים והמשקים לשיטת הרמב"ם, מעמיק להבנת היחס בין אכילה לשתייה בכלל ועולה להציג מבנה שלם המתייחס לקדושת ישראל ולתיקון כל רבדי העלימוד שכןפש.

שיעור איסור אכילת דם

כותב הרמב"ם בהלכות מאכלות אסורות^א:
האוכל כזית מן הדם כמוזר חייב כרת בשוגג
מביא חטאת קבועה.

האחרונים הקשו^ב, בסגנונות שונים, שלכאורה שיעור הדם היה צריך להיות ברביעית – שיעור גדול בערך פי שלש מכזית. ראשית, דם הוא אחד משבעת המשקים שבתורה^ג, ולכאורה

שיעורי משקין הם ברביעית ורק שיעורי אכילה הם בכזית, כפי שנראה מדברי הרמב"ם לגבי נזיר הלוקה "אם שתה רביעית יין או שאכל כזית מיין קרוש"^ד (וכן הזכיר בפירושו שיעור רביעית בשתייה "וכן השותה רביעית של סתם יינם מעט מעט או שהמחה את החמץ בפסח או את החלב וגמעו מעט מעט או ששתה מן הדם

פ"ד עמ' 90'88; עץ פרי מאמר "ארץ זבת חלב ודבש – חליבה בשבת וביו"ט" הערה ד). במדרגה גבוהה יותר, מקבילים שבעת המשקים גם למדרגות שבמוחין: טל' כתר, שמן' פנימיות חכמה, מים' חיצוניות חכמה, יין' פנימיות בינה, דם' חיצוניות בינה, חלב' חסדים שבדעת, דבש' גבורות שבדעת (ראה גם עץ פרי הני"ל). אם כן, בהקבלה למוחין הדם שייך לחיצוניות הבינה, ש"מינה דינון מתערין" (ראה זהר ח"א קנא, א; ע"ח שי"ג פ"ח; שם שי"ד פ"ב), ובהקבלה למדות הוא שייך להוד, בסוד "בינה עד הוד אפפשתי" (ע"פ הקדמת תקו"ז ז, א. ראה ע"ח שער הכללים פ"ד; ע"ח שכ"ט פ"ח).

ד הלכות נזירות פ"ה ה"ב.

נערך ע"י איתאל גלעד. שיעור רמב"ם לבני המשפחה (32). אור ליכ"א סיון תשפ"ד – כפ"ח.

א הלכות מאכלות אסורות פ"ו ה"א – משיעור הרמב"ם היומי (ג"פ) כ"ד סיון תשפ"ד. בהבא לקמן ראה גם מדור 'הלכה יומית לעיון ברמב"ם' בחוברת דבר מלכות.

ב בנוסף על הנסמנים לקמן – עם התירוצים שלהם – ראה גם ספר המפתח לרמב"ם שם, ובמנחת חינוך מצוה קמח ס"ג, ובכ"מ.

ג מכשירין פ"ו מ"ד. שבעת המשקים מקבילים לשבע מדות הלב: מים' חסד, יין' גבורה, טל' תפארת, חלב' נצח, דם' הוד, שמן' יסוד, דבש' מלכות (ראה גם רפואה שלמה

כברייתו השיעור הוא רביעית)³. יש מי שהסביר⁴ בדברי הרמב"ם (והתוספתא) שמכיון שדם הוא סמך ועב, או משום שחז"ל ידעו שטבעו לסעוד את הלב כדבר מאכל, גם כאשר הוא נוזלי הוא נידון כאוכל ולא כמשקה – במשקים אחרים השיעור הוא אכן רביעית, אך דווקא דם לא נחשב באמת כמשקה. גם את הביאור הזה קשה להלום, לפי ההגדרה הפשוטה של דם כאחד משבעה משקים דווקא (וכן הוא לא מיישב את הגמרא ביבמות, אך התירושים שבהמשך יתאימו גם לו).

אכן, יש שכתבו⁵ ששיטת הרמב"ם היא שככלל שיעור האיסורים גם במשקין הוא כזית, כפי שנלמד מדבריו כאן על דם וכמפורש בדבריו גם ביחס לתרומה "כשם שאכילת תרומה בכזית כך שתית תרומה בכזית"⁶. רק במקרים הבודדים בהם הרמב"ם מזכיר שיעור רביעית יש לכך סבה מיוחדת (כגון שגדר האיסור הוא שכרות, באיסור לשתויי יין להכנס למקדש ולהורות, ושכרות היא דווקא בשתית רביעית).

לשיטה זו, עדיין נותר ליישב את דברי הגמרא ביבמות: יש מי שפירשו אותה באופן אחר, לא לגבי שיעור האיסור באכילה, אלא שעד שיש בבהמה או בחיה דם רביעית אין לו דין דם לעניינים שונים⁷, או שמדובר לגבי

מעט מעט אם שהה מתחלה ועד סוף כדי שתיית רביעית מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין"⁸). ועוד, לגבי דם נזכר בפירוש במסכת יבמות שאיסורו הוא "עד דאיכא רביעית" (אמנם, בתוספתא⁹ ובמקומות אחרים בש"ס¹⁰ מפורש ששיעור אכילת דם בכזית, כך שיש כאן סתירה שצריך ליישב גם בלי להתייחס לדברי הרמב"ם עצמו, וכדלקמן עוד).

יש מי שתירצו¹¹ שכוונת הרמב"ם ב"האוכל כזית מן הדם" היא לדם קרוש, אך מי ששותה דם צלול אינו חייב עד שישתה רביעית, וחלקם אף הסבירו שבדם זהו "חד שיעורא" – כאשר רביעית דם צלול נקרשת שיעור הדם הקרוש הוא כזית. הסבר זה, גם אם ניתן להולמו בישוב הגמרא, לא מתיישב בדברי הרמב"ם שהזכיר דם בפשטות¹² (בלי לציין שמדובר בדם קרוש ובלי להזכיר שבשתיית דם

שיטת הרמב"ם היא שככלל שיעור האיסורים גם במשקין הוא כזית, כפי שנלמד מדבריו כאן על דם וכמפורש בדבריו גם ביחס לתרומה "כשם שאכילת תרומה בכזית כך שתית תרומה בכזית"

3—באמת אופן אי אפשר לקבל את התירוץ ששיעור רביעית הוא דווקא במשקין המכשירים קבלת טומאה בעוד בשאר הדברים השיעור הוא כזית, וכך בדם שחיטה השיעור הוא רביעית אך בדם אברים השיעור הוא כזית (חקרי הלכות ח"ג עמ' לא בשם הגאון ר' אריה צבי פורומר). שהרי הרמב"ם מדבר בפירוש בדם שחיטה שעונשו כרת. יג—דרך אמונה הלכות תרומות פ"ה ה"ב ביאור הלכה ד"ה "שתיה בכזית" (עיי"ש שדן באריכות ובפירוט בכל הסוגיא של דיני משקה בכזית וברביעית ברמב"ם - ומסקנתו שכאשר הדין תלוי בחשיבות השיעור הוא בכזית, שיש בו חשיבות, אך כאשר מדובר בדבר מאוס שהתורה אסרה להנות ממנו השיעור הוא רביעית, שהוא שיעור ההנאה של האדם, ורק לגבי איסור דם צריך ביאור בפני עצמו כבפנים - ואכ"מ).

יד—פנים מאירות ח"א סימן קלז; שארית יהודה או"ח סימן טו (בשם אדמו"ר הזקן); גלות עליות פ"י מ"ז פסקה ב.

טו—הלכות תרומות פ"ה ה"ב.

טז—ערך לנר ביבמות שם (וגם בדרך אמונה הסתמך על

ה הלכות מאכלות אסורות פ"ד ה"ט. בשו"ת זרע אברהם או"ח דף ב' צדד שה"רביעית" כאן קאי גם על החמץ, החלב והדם, אך נראה פשוט שה"רביעית" מתייחסת דווקא לדם, וכן כתבו בדרך אמונה (דלקמן הערה יג) וגלות עליות (דלקמן הערה יד), ואף למדו מדברי הרמב"ם המפורשים בדם שהוא בכזית גם לגבי החמץ והחלב (לכן ודאי שאין מהלכה זו סתירה לשיטה דלקמן שלפי הרמב"ם כל האיסורים הם בכזית, ולא הארכנו בכך בהמשך).

ו—יבמות קיד, ב.

ז—תוספתא כריתות פ"ב ה"ב.

ח—ראה כריתות יד, א; כב, א.

ט—ראה מחנה אפרים על רמב"ם הלכות מאכ"א פ"ו ה"ט, הגהות רש"ש ליבמות שם ודברי הרב גרשון אדלר בשו"ת בנין ציון סימן נא.

י—עפ"י שבת עז, א ומנחות קד, א.

יא—כפי שכתב הערוך לנר ביבמות שם (וראה בדבריו שגם את הגמרא אי אפשר ליישב כך) וכפי שהשיב לרב אדלר בבנין ציון שם.

האכילה היא הדרך העיקרית למימוש תפקיד לשמו ירדה הנשמה לעולם הזה – בירור הניצוצות

היא כותבת שתיה (כמו בניזיר^א,
בשתויי יין^ב וביין נסך^ג) האיסור
הוא ברביעית.

בפנימיות, אכילה ושתייה
הם כנגד חכמה ובינה. האכילה
העיקרית היא אכילת לחם
והשתייה העיקרית היא שתית
יין (המשמח) – "לחם ויין"^ד

הם חכמה ובינה^ה. החכמה, היי שבשם, היא
נקודה ששיעורה "כזית" (בעומק, הזית עצמו
הוא סוד חכמה סתימאה, כח המשכיל^ו, ממנו
נובע שמן-החכמה, ו"כזית" ב"כ הדמיון היינו
השתקפותו בחכמה גלויה), ובינה, ה עילאה,
מתפשטת בשלשת הממדים^ז, ושיעורה רביעית
(פי שלש מנקודת ה"כזית"). גם מבחינה לשונית,
שרש **אכל** – מהשרשים החשובים בתנ"ך (עד
שבאחד מספרי המסורה החשובים^ח, המסורה
הראשונה בתנ"ך היא "אכלה ואכלה") – הוא
בסוד **א-כל**, אלף היינו "אאלפך חכמה"^ט ו-**כל**
היינו יסוד אבא, ה"ברק המבריק על השכל" של
החכמה^י. בכלל, האכילה היא הדרך העיקרית
למימוש תפקיד לשמו ירדה הנשמה לעולם הזה
– בירור הניצוצות, שגם נעשה בכח החכמה,
"כלם בחכמה אתברורו"^{יא}. שרש **שתה** – הרומז
לשת, ממנו הושתת העולם^{יב} – הוא בסוד
השיתין, יסוד אמא (עם השמחה שבה)^{יג}.

כד במדבר ו, ג.

כה ויקרא י, ט.

כו דברים לח, לב.

כז בראשית יד, יח.

כח ראה קדושת לוי לך לך "או יבואר על פסוק הנ"ל, ויסע
אברם" ואמרי נעם על המועדים לפסח אות ג.

כט ראה ד"ה "ועמדו רגלו" תשי"ח וש"נ.

ל **אותיות לשון הקדש** בביאור האות ה' ובכ"מ.

לא הספר "אכלה ואכלה", מהמסורה הגדולה, יצא לאור
בהנובר, תרכ"ד.

לב איוב לג, לג.

לג תניא, אגה"ק טו.

לד הובא בתניא אגה"ק כא בשם הזהר (ראה טעמי
המצוות פרשת עקב).

לה במדבר רבה יד, יא.

לו וכמה רמזים בקשר השרשים: **אכל שתה** עולה יהלום

טומאה ולא לגבי איסור אכילה^א.
הרי"פ פערלא בביאורו לשיטת
הרס"ג^ב מאריך להביא שכמעט
כל הראשונים^ג סברו ששיעור דם
הוא בכזית^ד (ורק הרמב"ן חולק
על כך בפירושו^ה), והוא מציין
שמשמע מדברי המאירי בסוגיא
ביבמות שהוא גרס שם כזית,
ויתכן שכך גרסו גם הרמב"ם ושאר הראשונים
(ואכן, בכתב יד מינכן זו הגירסה!).

אכילה ושתייה

ההסבר הכי מתיישב על הדעת להבחנה בין
המקרים בהם הרמב"ם פוסק שהאיסור הוא
בכזית למקרים בהם האיסור הוא ברביעית
הוא^א שההגדרה אינה תלויה במצב האיסור,
מוצק או נוזל, אלא בגודל האיסור בתורה –
כאשר התורה כותבת אכילה האיסור הוא בכזית
(ובדם נאמר "וכל דם לא תאכלו"^ב) וכאשר

תירוצו). ובביאור הרי"פ פערלא ציין שפירושו גמרא זו בעוד
"דרכים רחוקות, זה בכה וזה בכה" ואמר שאין להאריך
בדבריהם שהרי "כל הדרכים בחזקת סכנה..."
זי גלות עליות שם.

יח סהמ"צ מנין העונשים ה.

יט בה"ג (הלכות יוה"כ ובהלכות אכילת דם); רמב"ם
בסוגיין; סמ"ג (לאוין קלו); ארחות חיים (ח"ב, ריש הלכות
אסורי מאכלות); רש"י ברכות מא, ב ד"ה "שרוב"; חינוך
מצוה קמח. ובכ"מ.

כ ורמז: **כזית דם** עולה 481, מספר ההשראה של 16, 13
פעמים 37.

כא חידושי הרמב"ן ע"ז טו, א (וראה הנסמן במקורות
וציונים במהדורת פרנקל רפ"ו מהלכות מאכ"א). המחלוקת
הזו, בה הרמב"ן מקל והרמב"ם מחמיר, מתאימה לדברי
האר"ז"ל שהרמב"ן והרמב"ם ("משה משה") הם בסוד
פאת ימין ופאת שמאל דאדם הראשון (שער הגלגלים
הקדמה לו) – ימין מקל ושמאל מחמיר.

כב ראה גלות עליות לעיל הערה יד. וראה גם חסדי דוד
על התוספתא הנ"ל הערה ז ובערך לנר הנ"ל.

כג פסוק זה חוזר פעמיים – ויקרא ג, יז ושם ז, כו. בפעם
הראשונה הוא כולל חלב ודם (ראה עוד לקמן) ובפעם
השניה רק דם (והרמב"ם בהמשך ההלכה דן הביא
את הפעם השניה, משום שבו מפורש שהאיסור הוא גם
בבהמה וגם בעוף). ב"פ "וכל דם לא תאכלו" עולה משולש
48 – "יסוד היסודות ועמוד החכמות" (וראה לקמן על
הקשר של אכילת דם לחכמה וליסוד דאבא) וכו'.

הדגש בכך

שאיסורי אכילה הם בכזית (גם כאשר מדובר במשקה) מלמד שאכילתם – ובעיקר אכילת חלב ודם – פוגמת בחכמה שבנפש, נקודת הבטול העצמי של הנפש האלקית

לעתים השתיה קובעת ברכה לעצמה, אך בדרך כלל היא נכללת באכילה – "שתיה בכלל אכילה"^{טו} (ויתר על כן, השביעה של האכילה היא דווקא השתיה^{טז}, המוליכה את האוכל בכל הגוף, עד ש"אכל ולא שתה אכילתו דם"^{טז}). כך, במזבח ישנה גם אכילה של הקרבנות וגם שתיה של הנסכים, היין והמים אותם מנסכים בשיתין היורדים עד התהום (כשתיה בגרו^{טז}), אך הכל נכלל ב"אכילת מזבח"^{מא} (כמזבח של אליהו בהר הכרמל, בו יש "אש אוכלת ושותה"^{מב}) – העליה מהעולם הזה בכלות הנפש ("כלתה נפשי"^{מג} ו"כלה שארי"^{מד}, סוד "כלה תתאה" ו"כלה עילאה"^{מה}). על כל פנים, הדגש בכך שאיסורי אכילה הם בכזית (גם כאשר מדובר במשקה) מלמד שאכילתם – ובעיקר אכילת חלב ודם, בהם מדובר כאן (וכדלקמן) – פוגמת בחכמה שבנפש, נקודת הבטול העצמי של הנפש האלקית.

אליה חלב ודם

באיסור אכילת דם חוזרת המלה נפש^{מו} –

זך (כפולת 7), ב"פ (ממוצע) חשמל, עם כל סודות המלה הזו. בהכאה פרטית – א פעמים ש, כ פעמים ת, ל פעמים ה – עולה 8450, הרבוע הכפול של שם אדני (כפולת 13).
לז יומא עו, א.
לח שם עט, ב.
לט שבת מא, א.
מ ראה סוכה מט, ב.
מא זבחים יג, ב.
מב יומא כא, ב.
מג תהלים פד, ג.
מד שם עג, כו.
מה ראה לקו"ת שה"ש בתחלתו.

מו יצוין שגם את איסור השתיה בחלב (כאשר אדם המחה את החלב וגמע אותו, על דרך מי שהקפה את הדם ואכל אותו) – 'בן הזוג' של הדם באיסור האכילה (כמבואר

התורה מתייחסת ל"נפש" האוכלת את הדם ועושה^{מא} ומדגישה שהנפש שוכנת בדם^{מב} ואף מזוהה עמו^{מט} (ולכן גם הכרת הוא דווקא באכילת "דם הנפש", הדם שהנפש יוצאת בו, ולא בדם האברים, דם התמצית וכו'). אחד המובנים של נפש הוא רצון (כמו "אם יש את נפשכם"^{נא} ועוד). הדם, עיקר האדם, הוא הרצון – המתבטא גם במרחצת הדם – והאכילה^{נב} מוסיפה רצון ותוקף (על דרך מאמר חז"ל "אין ארי נוהם מתוך קופה של תבן אלא מתוך קופה של בשר"^{נב}), עד ש"אין דבר העומד בפני הרצון"^{נד}.

ואכן, בחסידות מוסבר^{נח} שהחלב והדם – המופיעים יחד – הם כנגד התענוג (חלב) והרצון (דם). החלב והדם מופיעים יחד גם באיסור האכילה, לשלילה, וגם מצטרפים בעבודת הקרבנות, בה מקטירים את החלב וזורקים את הדם (וכיוצא בכך בתענית אנו מבקשים "שיהיה חלבי ודמי שנתמעט כאילו הקרבתי לפניך על גבי המזבח"^{נח}). כפי שהוזכר, אכילת דם וחלב, האסורה בכזית, מגבירה את הרצון והתענוג של הקליפה ופוגמת בעצם החכמה (הבטול, כחמה) של הנפש האלקית. אכילת דם פוגמת ברצון שבמח ("חכמה מוחא"^{נח}), שהוא הוא מקור הכח של "מח שליט על הלב"^{נח}, כמבואר בספר

עוד בסמוך) – לומד ריש לקיש מהמלה נפש (חולין קכ, א). ריש לקיש הוא הדמות של בעל התשובה, השייכת לבינה (וכן ריש לקיש בעל תשובה עולה ה"פ שמחה, שמחה פו"א, פנימיות הבינה). סוד השתיה כבפנים, ודוק.

מז ויקרא ז, כד; יז, י; שם פסוק יב.

מח שם יז, א.

מט דברים יב, כג.

נ כריתות כ, ב.

נא בראשית כג, ח.

נב וכך גם השתיה שעם האכילה – ובפרט שתיית 'לחיים' חסידית... – מוסיפה נפש-רצון, כנ"ל הערה מו (וכן היא ממריצה את זרימת הדם, ויש בה שביעה – כנ"ל בפנים – בסוד "שבע רצון").

נג ברכות לב, א.

נד ראה זהר ח"ב קסב, רע"ב.

נה שערי אורה ד"ה "בכ"ה בכסלו" פכ"ב. ובכ"מ.

נו ברכות יז, א.

נד הקדמת תקו"ז יז, א ("פתח אליהו").

נח זהר ח"ג רכד, א.

אסורות – קדושת הזיווג וקדושת האכילה^{טז} – ויש בו שלש הלכות, הלכות איסורי ביאה, הלכות מאכלות אסורות והלכות שחיטה (שהן מעין 'סניף' לקדושת האכילה שבהלכות מאכלות אסורות). האליה (הזנב, כינוי לברית), שיש בה תענוג גדול, רומזת לתיקון תענוג הביאה (תענוג גדול עולה "והיו לבשר אחד"^{טז}, כריתת ברית המבטאת את אמונה שבנפש), כנגד הלכות איסורי ביאה; החלב, עיקר אכילת מזבח, רומז לתיקון תענוג האכילה, כנגד הלכות מאכלות אסורות; הדם, שעיקרו דם הנפש היוצא

בשחיטה, כנגד הלכות שחיטה. בהקרבת הקרבן זורקים את דם הבהמה ושורפים את חלבה ואת האליה – את תמצית הרצון של הנפש הבהמית ("כח המתאוה"^{טז}) יש להפוך לרצון להתקרב לה', אך את תענוגי העולם הזה יש לשרוף. זריקת הדם על קרנות היא עיקר הקרבן־הקירוב^{טז} לעבודת ה' ושריפת החלבים היא עיקר לחם המזבח הנשרף באש, כשלפי המבואר כאן היא כוללת שתי בחינות, חלב ואליה, תענוג האכילה (לחם כפשוטו, מזון) ותענוג הזיווג (לחם כמדרשו, אשה, "הלחם אשר הוא אוכל"^{טז}), הכל בסוד "את קרבני [לשון יחיד, הקרבת הדם, המתחילה בשחיטה, ראשית ההקרבה] לחמי לאשי [לשון רבים, שתי בחינות תענוג]^{טז}, וד"ל.

טז ראה שיעור רמב"ם^{טז} 29 (אור לר"ח סיון השתא – נדפס בגליון נשא).
טז בראשית ב, כד.
טז לקו"ת חקת נו, ד; שם תצא לד, ג. ובכ"מ.
ע ראה תורת מנחם, סה"מ מלוקט, ח"א עמ' 164, וש"נ.
עא בראשית לט, ו.
עב במדבר כח, ב.

התניא^{טז}, ואכילת חלב פוגמת בתענוג המתגלה בחכמה, סוד "החכמה מאין [רישא דאין, הראש השני שבכתך, כח התענוג]^{טז} תמצא"^{טז}.

ראשי התיבות של חלב־דם הם חד ומתבקש, כדרכנו^{טז}, להשלים לסוד "אחד"^{טז} (עם ד רבתי, דגש על הדם שהוא יסוד ההתבוננות כאן). מהי ה"א כאן? בקרבנות שור ועז העיקר הוא זריקת הדם והקטרת החלב, אך בהקרבת כבש נוספת גם הקטרת האליה, שהיא מעין חלב אך משובחת ממנו בהרבה – שופרא דשופרא. החלב רומז לתענוג בכלל, אך האליה רומזת למדרגה העליונה־הנעלמת של

התענוג^{טז} (ולכן היא נמצאת דווקא בכבש, סוג נפש הבהמית הנמשכת אחרי התענוגים, לעומת "שור נגח" המתאפיין בכעס ועז המתאפיין בעזות ועקשות^{טז}). בסוד "אחד" – אליה־חלב־דם^{טז} – רומזת האליה לתענוג לראש העליון שבכתך, רדל"א (שהוא תענוג עתידי נעלם), כח האמונה בנפש (אליה אותיות אלהי).

ספר קדושה עוסק בקדושת ישראל, המתבטאת בפרישות מעריות וממאכלות

נט תניא פ"ב.
ס וכן תענוג במ"ס עולה אין.
סא איוב כח, יב.
סב ראה לדוגמה שערי אהבה ורצון מאמר "ארך אפים" עמ' רמה; מבחר שיעורי התבוננות ח"ט עמ' 219. ובכ"מ.
סג דברים ו, ד.
סד נמצא שיש כאן שתי בחינות תענוג ובחינה אחת של רצון. תענוג־תענוג־רצון עולה 1404 – ב"פ שבת, בסוד (אלמלי משמרון ישראל שתי שבתות מיד הן נגאלין" (שבת קיח, ב) – דן יוד הא ויו הא) פעמים הוי'.
סה ראה לקו"ת ויקרא ב, ד; קונטרס התפלה פ"ח. ובכ"מ.
סו אליה־חלב־דם עולה 130, ה"פ הוי'. אם עושים סדרה – 40, 44 – הבסיס הוא 10 והמספרים הבאים הם 58 (חן), 82 (חסידי) 116 ("חן חן") 160 (צלם) שבעת האברים הללו עולה ד"פ (ממוצע) לחם (ג"פ הוי').

שיעור

ה'יום-יום' ל-ג' תמוז

ה'אנחה' של ג' תמוז

קיצור מהלך השיעור

ב-ג' תמוז אשתקד, בפתיחת התוועדות באנגלית, היתה התייחסות לפתגם שבחר הרבי לתאריך זה בלוח "היום יום" ולקשר המיוחד שלו ליום הזה – בו אנו נאנחים על כך שאיננו רואים את הרבי בעינינו הבשריות, אך גם מתמלאים בטחון ושמחה שהאנחה גופא מוציאה אותנו מן המצר אל המרחב ודוחפת אותנו לתשובה ושינוי, מתוך מנוחה ובטחון, ומביאה אותנו בסופו של דבר לשמחת הגאולה. הדברים מתפרסמים השנה, כהכנה ל"שליש שנה" ל-ג' תמוז תשנ"ד.

בחר לימים בהם הוא שבץ אותם, גם לדברים שקרו אחרי שנים באותם ימים. דוגמה בולטת לכך היא הפתגם של ג' תמוז. הרבי נתן עצה ששים-שבעים שנה מראש למה שקרה ב-ג' תמוז תשנ"ד, לפני 29 שנים:

אאזמו"ר [כ"ק אדמו"ר מוהר"ש] אמר: אנחה יהודית ("א אידישער קרעכץ") הבאה ה"ז בסבת לא-טוב גשמי – גם היא תשובה גדולה. במיוחד אנחה בעקבות לא-טוב רוחני – היא ודאי וודאי תשובה מעליתא. האנחה מהלצת מעומק רע ומציבה במעמד טוב.

הכלל כאן הוא שאנחה יהודית היא תשובה גדולה אל ה'. יש שתי אפשרויות: יתכן שהאנחה היא בגלל משהו לא טוב בקיום הגשמי של היהודי, בבריאות או בפרנסה – וגם אז האנחה

"היום יום" ג' תמוז

בהשגחה פרטית אנחנו נפגשים ביום מאד מיוחד – ג' תמוז. בדיוק 29 שנים מ-ג' תמוז תשנ"ד, ממנו איננו רואים את הרבי בעיני-בשר, אף שברור שהרבי אכן נמצא אתנו וממשיך להטיל עלינו את התפקיד לעשות את כל אשר ביכולתנו להביא את המשיח לעולם^א.

החיבור הראשון של הרבי שפורסם נקרא לוח "היום יום" – פתגמים מהרבי הקודם, חמיו של הרבי, שהרבי בחר והתאים אותם לימי השנה. בהשגחה פרטית מדהימה רואים הרבה פעמים את ההתאמה של הפתגמים שהוא

נרשם ע"י איתואל גלעד. לא מוגה. אור ל-ג' תמוז תשפ"ג – כפ"ח (אנגלית).

א ראה גם שיחת כ"ח ניסן תשנ"א.

עשה בחייו נעשים טובים, הרע מתהפך לטוב. זו "תשובה מעליתא" – זהו הכח הגדול של תשובה וזהו הכח להביא גאולה לעולם¹, כפי שהרמב"ם אומר² שהגאולה תבוא כאשר כולם יעשו תשובה, התשובה העליונה.

נקח את שני הביטויים שכאן – לא בדיוק כפי שהם בחז"ל או בגמרא, אלא הביטויים של הרבי הקודם – "תשובה גדולה"³ ו"תשובה מעליתא"⁴ (ביטויים שיש בחז"ל בפני עצמם, אבל כאן הרבי מביא בדיוק את שני הביטויים הללו יחד). הערך של שני הביטויים הללו יחד הוא 2025, שבהתבוננות שלנו על מספרים הוא מספר מושלם, ריבוע. ריבוע מבטא התכללות שלמה, כמו בספירת העומה, בה סופרים 49 ימים, 7 ברבוע, שהם תיקון של שבע מדות הלב שמתכללות ביניהן. כך גם 2025 הוא מספר מושלם – 45 ברבוע. 45 עצמו הוא מספר חשוב בקבלה – שם הוי' במילוי אלפין (יוד הא ואו הא), אדם, מאד (אהבת ה' "בכל מאדך"⁵), מה (הביטוי בו השתמש משה רבינו לבטול שלו, "ונחננו מה"⁶). המדרגה הזו ברבוע כוללת את שתי הרמות של התשובה.

מאנחה לשמחה

לפני 29 שנים היתה אנחה גדולה, וגם כאשר זוכרים היום את מה שקרה ביום הזה לפני 29 שנה האנחה הגדולה חוזרת. האנחה הזו, כפי שכתוב כאן, היא "תשובה גדולה" ו"תשובה מעליתא". המלה אנחה קשורה למלה מנוחה – בשתייהן

היא תשובה גדולה. אפילו באנחה בגלל לא־טוב גשמי הנשמה חוזרת, שבה, להיות קרובה לה⁷. הוא ממשיך ואומר שיתכן גם שהאנחה היא בגלל לא־טוב רוחני, שהיהודי מרגיש רחוק מה' – הוא לא יכול להתפלל, הוא לא יכול ללמוד, הוא לא יכול לעזור לאנשים אחרים. אם יהודי נאנח בגלל סבה רוחנית, זו אפילו תנועה עוד יותר גדולה של תשובה, של תשוקה להתקרב לה', "תשובה מעליתא".

זהו כל הפתגם של היום, ג' תמוז, שמלמד אותנו שזהו יום של א אידישע קרעכץ, אנחה יהודית שבאה מהלב ומבטאת רצון לשוב אל ה' אחד.

שלמות של תשובה

אנחנו אוהבים בלימוד שלנו לעשות גימטריאות למושגי־מפתח של התורה. כאן מלות המפתח הן "תשובה גדולה", באנחה על לא־טוב גשמי, ו"תשובה מעליתא", באנחה על לא־טוב רוחני.

אנחנו יודעים בכלל שבזהה יש שתי מדרגות של תשובה, תשובה תתאה ותשובה עילאה⁸. אנחנו יודעים שבגמרא יש שתי מדרגות של תשובה, תשובה מיראה ותשובה מאהבה⁹. בתשובה מיראה, כאשר מי שרחוק מה' מתקרב מתוך יראה, "זדונות נעשו לו כשגגות". אבל אם חוזרים בתשובה במדרגה יותר גדולה, תשובה מאהבה, שהיא תשובה מתוך אהבה גדולה לה', ואפילו אפשר לומר תשובה מתוך שמחה – לא רק שהשב מרגיש רחוק והוא צריך להתקרב, אלא שהוא מרגיש שהוא כעת שב ונדבק בה', הוא מתקרב, והוא שמח בכך – אזי "זדונות נעשו לו כזכויות", כל הדברים הלא־טובים שהוא

לא רק שהשב
מרגיש רחוק והוא
צריך להתקרב,
אלא שהוא מרגיש
שהוא כעת שב
ונדבק בה', הוא
מתקרב, והוא
שמח בכך

ה רמב"ם, הלכות תשובה פ"ד ה"ה.

ו פרקי דרבי אליעזר פמ"ב (תשובה גדולה); ברכות כג, ב; חולין נא, א (תשובה מעליתא).

ז דברים ו, ה.

ח שמות טז, ז"ח.

ב לכללות מעלת האנחה ראה גם לקו"מ ח.

ג זהר ח"ג קכב, א (ברע"מ); פט, ב; ז"ח רות פב, ג; ראשית חכמה שער התשובה פ"ב; תניא אגה"ת פ"ד.

ד יומא פו, ב.

מה הרבי רוצה

מאתנו עכשיו?
כל צדיק ממשיך,
ביתר שאת וביתר
עז, את העבודה
שלו, עבודת
החיים להביא
גאולה לעולם

צריך איזו

אנחה, אוי, אבל
עם האנחה
משתחררים
מהמצב השלילי
ומסוגלים
להתחיל לבצע
את המשימה
האמתית שלנו

להביא גאולה לעולם. כעת זו המשימה שלנו – לממש את היעוד הזה. צריך איזו אנחה, אוי, אבל עם האנחה משתחררים מהמצב השלילי ומסוגלים להתחיל לבצע את המשימה האמתית שלנו.

כאשר נבצע את המשימה שלנו נגיע ליעוד הסופי – "אודך הוי' כי אנפת בי".¹ הרבי אמר² שכאשר היה ילד מאד קטן, בן 3-4, הוא חשב על היעוד של "אודך הוי' כי אנפת בי" – אני מודה לך ה' על כל הקשיים, לא רק שלי אלא של כל העם, כל הצרות שהיו באלפיים שנות גלות. כאשר נגיע לגאולה נוכל לומר תודה לה' על כל הקשיים. המהפך הוא כה גדול, עד שהטוב הבא מתוך הרע הוא אין סופי. הרע הוא מוגבל, הוא סופי, והטוב הוא אין סופי³. כאשר מזהים את הטוב האין סופי שיוצא מהרע אנחנו שמחים מאד.

לסיכום: מהאנחה באה מנוחה, אחד כך אפשר לצאת לפעילות, וכאשר מגיעים לסוף הטוב יש שמחה גדולה. לשמחה הזו קוראים עולם הבא.

נאמר 'לחיים לחיים', זו רק ההתחלה, הטפה הראשונה של 'לחיים'.

¹ הרבי שכך הוא בכל נשיא בישראל).

² ישעיה יב, א.

³ יא "אג"ק ח"ב סוף אגרת ד'רכו.

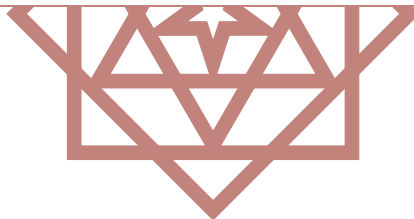
יב ראה גם תניא פכ"ה.

השער העיקרי הוא נח. איזו מנוחה יש באנחה? האנחה מחלצת את האדם מעומק רע. הביטוי באידיש הוא שהאנחה 'שלעפט ארויס' מעומק רע – האדם מרגיש עד כמה הוא במקום חשוך, הוא לוקח את האור השבוי בתוך הרע ההוא ויוצא משם ל"מעמד טוב", ואז הוא מרגיש תחושה של שלווה. ביציאה מעומק רע למעמד טוב יש מנוחת הנפש.

אם כן, היום מגיעים לשלמות של שתי קומות התשובה ומתוך כך גופא מגיעים גם למעמד של שלום פנימי, של מנוחה. מתוך המנוחה אפשר לעבוד – לעשות משהו

חיובי בעולם. זו התכלית. כמו שפתחנו – מה הרבי רוצה מאתנו עכשיו? כל צדיק ממשיך, ביתר שאת וביתר עז, את העבודה שלו⁴, עבודת החיים

⁴ ט סוטה יג, ב: "מה להלן עומד ומשמש אף כאן עומד ומשמש" (על משה רבינו, וראה בריבוי מקומות בדברי

רוח הצדיק

קיצור מהלך השיעור

בשיעור כתר שם טוב נוסף – אליו הגענו לפי סדר הפרסום, ובהשגחה פרטית הוא גם נוגע בפרשת השבוע – מדובר על **ההתנודות לצדיק**, שבצעם נובעת מ'גלגול' של רוחו שלו עצמו (שמקבלת בשיעור מגוון פירושים). כאשר הצדיק **מתפלל על שונאיו-מתנודיו** הוא יכול להחזיר את **הרוח לשרשה** ולכלות-לתקן את ההתנודות.

המתנגד מרוח הצדיק

הגענו בלימוד הכתר שם טוב לאות יח: מהבעש"ט. צריך להתפלל על שונאיו שהם רוחו של צדיק בגלגול כו',

שונאי הצדיק הם המתנגדים אליו. מה הדוגמא בתורה ל'מתנגד' לצדיק? קרח, שהתנגד למשה רבינו. כתוב שקרח הוא הרוח של קין, בעוד משה הוא נשמת הבל. אחד הרמזים הכי ידועים של הארז"ל הוא על הפסוק "שבעתים יקם קין"^א, יקם ראשי תבות יתרו-קרח-מצרי^ב, שהם הנשמה-רוח-נפש של קין בהתאמה. שלש הדמויות כאן קשורות למשה רבינו, כאשר בתוכן

נרשם (מהזכרון) ע"י אליעזר שלמה מזרחי. לא מוגה. שבת פרשת ויקהל, כ"ה אדר א' ע"ט - כפר חב"ד.

א בראשית ד, כד.

ב שער הגלגולים הקדמה לו; שער הפסוקים בראשית דרוש ד.

הרמז הכי מובהק הוא **קרח** נוטריקון **קין רוח**. אם כן, לכאורה, קרח שייך לרוח המנוגדת לצדיק ולא לרוחו של הצדיק – קרח שייך לרוחו של קין, בעוד משה שייך להבל!

אכן, הארז"ל מסביר שהשייכות של קרח לקין היא בסוד "ויקח קרח"^ג, "שלקח מקח רע לעצמו"^ד, והיינו מה שבשעת המחלוקת רוחו של קין מצד הרע התעברה בו, אבל מיסודו קרח הוא חלק הרע של הבל ומשה מיסודו הוא חלק הטוב של הבל. כלומר, שניהם מאותו שרש של הבל, בו היו הבל ניצוצות טובים ועוד **שח** ניצוצות רעים – **משה** (העולה הבל-שח) תיקן את כל הניצוצות ואילו **בקרח** (העולה שח) נאחזו **שח** הניצוצות הרעים. נמצא שמשה וקרח שייכים

ג במדבר טז, א.

ד סנהדרין קט, ב.

הוא המשיח בעצמו¹⁷, והוא למד זאת מאשתו ("אשת חיל עטרת בעלה"¹⁸, ש"עושה [מעצבת] רצון בעלה"¹⁹).

אכן, ניתן לפרש שכאשר מדובר בשונא יהודי מה ש"כלה מאליו" הוא הרע שבו, הרע שבנפש הבהמית שלו, והוא עצמו חוזר בתשובה (ואזי "רב תבואות בכח שור"²⁰ – יש יתרון גדול בעבודה שלו, "כיתרון האור מן החשך"²¹).

סוד הרוח

מה הכוונה הרוח של הצדיק? מובן אחד של רוח הוא חלק מנפש-רוח-נשמה (כנ"ל בענין "יקם קין"), שם הרוח היא המדות, הרגש. עולם המדות והרגש יכול להיות מקור יניקה לקליפות, ממנו שואב המתנגד לצדיק את כוחו – דווקא מהמדות הצדיק, שכולו אהבה, יכולה לצאת שנאה ההפוכה מהאהבה. לפי ההסבר הזה, כאשר הבעל שם טוב אומר שהצדיק צריך להתפלל על שונאיו הכוונה שהוא צריך להתפלל על המדות ולהעלות אותן למוחין, לבחינת נשמה שבבינה ("נשמת שדי תבינם"²²), עליה כתוב "מינה דינין מתערין"²³ ובה דוקא המתקת הדינים בשרשם ("ולבבו יבין ושב ורפא לו", כנ"ל).

"רוח" בחז"ל גם מתפרש במובן של "רוח גבוהה" (בניגוד ל"רוח נמוכה")²⁴. בעלי גאווה מכונים "גסי רוח" (לעומת "שפל רוח"²⁵), ולא 'גסי נפש' או 'גסי נשמה' – דווקא ברוח יש משהו לא מתוקן, ישות לא מתוקנת, ממנה יונק הרשע. הרבה פעמים קורה ב'מבצעים' שאנשים לא רוצים לקבל ממך, מתנגדים לך, כיון שרואים

שניהם להבל, "הכל הבל"²⁶, כאשר קרח הוא רוחו של הצדיק, וד"ל.

כליון הרשע

ועל ידי התפלה נמתק בשרשו ומוציא מהם רוחו והנשאר בהם כלה מאליו וכו' ורפח"ח.

בפשטות, הכוונה של "והנשאר בהם כלה מאליו" היא שאחרי שהצדיק הוציא משונאו את ניצוצות הקדושה הוא מת. [אפשר לפרש על דרך "יתמו חטאים" ולא חוטאים²⁷ של רבי מאיר] זהו מאמר של ברוריה, אשת רבי מאיר – השגה של "בינה יתרה נתנה באשה"²⁸ ("ולבבו יבין ושב ורפא לו"²⁹).

יש סיפורים שחכם – כמו רבי שמעון בר יוחאי – "נתן בו עיניו ועשהו גל של עצמות", "גל עיניו"³⁰, פעולה של העינים. כאן הפעולה היא על ידי התפלה (אכן בשעת התפלה צריך להיות "עיניו למטה ולבו למעלה"³¹).

[אפשר לראות כאן מחלוקת בין רבי מאיר לרבי שמעון?] "את והב בסופה"³², שניהם תלמידי רבי עקיבא, רשב"י גילה את התורה שאיתה מביאים את המשיח, אבל רבי מאיר

ה קהלת א, ב. "הכל הבל" משלים את קרח ל-400, ברבוע, שלמות של ת, חותם האלף-יבית, "סיפא דכל דרגין", סוף המלכות עליה נאמר "רגליה ירדות מות" (משלי ה, ה). על דרך זה, תחלת הפסוק – "הבל הבלים אמר קהלת [עד כאן עולה 900, ל ברבוע] הבל הבלים" (1024, לב ברבוע) משלימה את משה ל-1369, 37, הבל (להב הלב), ברבוע, סוד "רוח" (רוחו של צדיק) [אלהים] [משה נקרא 'איש האלהים' – 'מחציו ולמעלה אלהים'] מרחפת על פני המים [של מחלוקת קרח] ("בראשית א, ג)! "מרחפת" – סוד מת רפח (ע"ח ש"ח פ"א ובכ"ד), והיא תבה היחי בתורה – ועוד קרח עולה 1036, יחי פעמים הבל! הרי קרח ירד "חיים שאלה" (במדבר טז, לד) כדי שגם שם יוכל לעשות תשובה, שנמשלה למים בפסוק זה (בראשית רבה ב, ד).

ז תהלים קד, לה.

ז ברכות י, א.

ח נדה מה, ב.

ט ישעיה ו, י.

י שבת לד, א (וראה עד"ז בחכמים נוספים בברכות נח, וב"ב עה, א).

יא תהלים קיט, יח.

יב יבמות קה, ב.

יג במדבר כא, יד. קידושין ל, ב.

המשך בעמ' 25 <<<

יד ירושלמי כלאים פ"ט ה"ג.

טו משלי יב, יד.

טז תנדב"א פ"ט. ראה לקו"ש ח"ד בלק (ס"ד), שכונה

ביניהם סוף פ"א ובכ"ד.

יז משלי יד, ד.

יח קהלת ב, יג.

יט איוב לב, ח.

כ זהר ח"ב קנה, ב; ע"ח שי"ג פ"ח; שם שי"ד פ"ב.

כא אבות פ"ה מ"ט.

כב ישעיה נד, טו. משלי טז, יט; כט, כג.

אהבת שלום

פרשת קרח

תיקון קרח

אלוף"), ואז מאדם נותר דם, מאדני נותר דין ומאמת נותר מת (כמו שהתבאר בפרשת אמור בעניין גולה וגאולה).

האבות הקדושים התחילו לתקן את האלפי"ף: אברהם אבינו תיקן את האל"ף של אדני, הוא הראשון שקרא לקב"ה אדון, במדת החסד והאהבה הוא המתיק את הדין (אדני בלא א), "עד אברהם חרון אף בעולם". יעקב אבינו תיקן את האל"ף של אמת, "תתן אמת ליעקב", א מחיה מת, "יעקב לא מת [אותיות אמת ליעקב]". האהבת שלום 'מדלג' על יצחק אבינו, ומשמע שיצחק התחיל לתקן את האל"ף של אדם. סוד אדם הוא ראשי תבות אדם דוד משיח וביצחק מתחיל להתגלות התיקון המשיחי, ככתוב שלעתיד לבוא יאמרו דוקא ליצחק "אתה אבינו"². ורמז: יצחק אדם = 253, משולש 22 ("מוצא פי הוי"). והנה אדם = 45, משולש 9. כלומר, יצחק הוא סכום המספרים מ-10 עד 22 (13 מספרים, כאשר האמצעי הוא 16. 13 פעמים 16 = יצחק), מעשר ספירות בלימה ועד כ"ב אותיות יסוד (סוד יחוד אורות וכלים, הספירות הן אורות והאותיות הן הכלים, כמבואר בתניא).

משה אמת

והנה משה הוא בחינה אמת עם יעקב, כי משה מלגא ויעקב מלבר כנודע, נמצא שגם משה תיקן

ויקח קרח בן יצחק בן קהת בן לוי³.

...ויש לפרש על דרך זה, דהנה ידוע שיש שלוש אלפין בשם מ"ה [יוד הא ואו הא], והשלש אלפין רומזים על א' מן אדני, וא' מן אמת, וא' מן אדם. וכל אדם צריך לראות לתקן שלוש אלפין הללו. וכשמתקן השלוש אלפין אזי נשלם השם מ"ה שהוא בנימטריא אדם, והשם אדני, ומדת אמת נשלמת גם כן.

והנה אדם הראשון בהטאו הפריד הא' מן אדני ומן אמת ומן אדם. ואבותינו הקדושים התחילו לתקן הפנים הנ"ל. היינו, אברהם אבינו ע"ה המשיך ותיקן הא' מן אדני. וזהו שאמרו חכמינו ז"ל לא היה אדם שקרא להקב"ה אדון עד שבא אברהם וקראו אדון, פירוש שעד שלא בא אברהם היה נפרד הא' מן אדני, ולא היה רק בחינת דין, ובא אברהם אבינו ע"ה וקראו אדון, היינו שהמשיך הא' ונשלם השם אדני, כי אדון ואדני הם בחינה אחת... ויעקב אבינו ע"ה המשיך הא' מן אמת, כמו שכתוב תתן אמת ליעקב. והא' מן אדם, כשיתוקן אי"ה יבוא משיח צדקנו במהרה בימינו...

תיקון האל"ף

האל"ף רומזת ל"אלופו של עולם", אלף-פלא עליון. יש שלשה אלפי"ן במילוי שם מ"ה, והם האלפי"ן במלים אדם, אדני, אמת. בחטא אדם הראשון נפרדו האלפי"ן ("ונרגן מפריד

נערך ע"י יוסף פלאי, לפי רשימת הרב סיון תשפ"ד.

א במדבר טז, א.

ב שבת פט, ב.

הוא גם כן לשון חיבור ואסיפה, מלשון הכתוב ולו יקהת עמים, ויצהר הוא בחינת שמן, בחינת חכמה, שבה גם כן נאספים כל בחינות הקדושה. וזהו שכתוב בן יצהר בן קהת בן לוי, להורות לנו שקרח עשה מן הש' קר', כי המה מורים על בחינת הש', בחינת אחדות וחיבור, כנ"ל וד"ל.

ובזה מתורצת קושית האור החיים הקדוש, למה חשב לנו הכתוב אלו הצדיקים במחלוקתו של קרח, לא היה לו להזכירם, כמו שלא הזכיר את יעקב, יעוין שם. אבל לפי מה שכתבנו לא קשה מידי, כי בא להורות לנו על הנ"ל, שעשה מן הש' בחינת קר'. "משה מלגאו, יעקב מלבר", וכשם שיעקב הוא אמת כך משה, כמו שמודים בלועי קרח "משה אמת ותורתו אמת"². קרח חלק על משה, על אמת ועל שבת, ונטה לבחינת שקד — אותיות קר של קרח, הן שקר, ש הנחלקת ל-קר (כמו שיתבאר).

מחלוקת קרח על משה נעוצה בשרשם המשותף בהבל. משה = הבל ניצוצות טובים ועוד שח ניצוצות רעים שמשה תיקן. קרח = שח הניצוצות הרעים, ודחה את הבל הטובים. ה-ש של משה נחלקה אצל קרח ל-קר ("ואתפליג קרח", חלוקת ש ל-קר). אצל משה הניצוצות עלו לקדושה ולכן הם מתחברים יחד, סטרא דקדושה מתחיל בפירודא (פירוד יחסי בלבד, אהבה שאינה עזה כל כך) ומסיים בחיבורא, באהבה רבה ונפלאה, "את והב בסופה" = שניאור = ט פעמים סג (כאשר ראשי התבות אוב = ט), אהבה בחינת רשפי אש בלי גבול, "בכל מאדך", ושרשה מגבורות ד-סג (כמבואר בתניא³). גם קרח הוא "בן יצהר בן קהת בן לוי" — יצהר שמן דקדושה (חכמה ואחדות), קהת לשון אסיפה ("יקהת עמים") ולוי לשון חיבור ("ילוה אישי אלי"), אבל קרח עצמו מתחיל בחיבורא ומסיים בפירודא (עד שגם עדת קרח נפרדת בתוך עצמה, "מחלוקת קרח וכל עדתו"

מדת אמת, והיו כל עבודותיו ומעשיו ודיבוריו בבחינת אמת. וקרח היה להיפך מן משה, מחמת שנטה לבחינת שקר, ועל כן חלק עליו...

אך להבין, איך היה לקרח אחיזה במשה לחלוק עליו, יש לפרש על דרך זה, דהנה ידוע שמשה היה גלגול הבל, והבל היו בו ל"ז ניצוצות טובים, כמנין הבל, ושי"ח רעים, ומשה תיקן כל הש"ח ניצוצות הרעים גם כן, והעלם לקדושה, ועל כן היה שמו משה, כי ל"ז ושי"ח המה בנימטריא משה. וקרח היה גם כן גלגול הבל, מבחינת הש"ח ניצוצות הרעים שמצד הרע, ודחה הל"ז ניצוצות הטובים. ועל כן היה שמו קרח, כי קרח בנימטריא ש"ח. רק שנחלק אות ש' ונעשה ממנה קר', אבל במשה היה הש' בלי התחלקות, רק בבחינת אחדות.

וכמו שאמרו חכמינו ז"ל שבחינת הקדושה מתחיל בפירודא וסיים בחבורא, ואצל בחינת הרע מתחיל בחבורא וסיים בפירודא. כמו שאנחנו רואים בחוש, שאנשי אמת שהולכים בדרך ה', אם אוהבים זה את זה, אף שבתחילה אין אהבתם כל כך חזקה, מכל מקום בכל יום ויום נתוספת אהבה ביניהם, כמו שכתוב את והב בסופה, ואוקמוהו אהבה בסופה, ונגד אהבה שבסוף נקראת האהבה שבתחילה בשם פירוד, אבל באמת גם בתחילה היא אהבה. ואצל הסטרא אחרא הוא להיפך, שאף שנראה בתחילה אהבה ביניהם, מכל מקום לבסוף נראה שהיא שנאה ממש ופירוד גדול ביניהם. ושם שקר מורה גם כן על זה, שמתחיל בש' ומסיים ב'קר' שעולה גם כן ש', רק שהיא בהתחלקות, בחינת פרודא כנ"ל.

וכמו כן בכאן, במשה היו הש' ניצוצות בחבורא הדא באות ש', מחמת שהעלם לקדושה. ואצל קרח, שנטה לבחינת שקר, וחלק על משה, שהוא בחינת אמת, היתה אצלו הש' בהתחלקות, היינו קר'. וזהו שתרגם אונקלוס ואתפליג קרח, היינו שנחלק הש' על קר'. גם שנתחלקו השי"ח הרעים מן הל"ז הטובים. ועוד, ש' היא בחינת אש, בחינת התלהבות, וקר' היא בחינת קרירות, ועל כן היה לקרח אחיזה לחלוק על משה, מחמת שהיו משורש אחד: והנה יצהר וקהת ולוי מורים גם כן על בחינת ש', בחינת אחדות, היפך מן פירוד. כי לוי הוא מלשון התחברות, וקהת

ג בבא בתרא עד, א.
ד קו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח.

שרש קין

והנה בשעת המחלוקת נתלבשה בו גם כן בחינת קין, שהיה גם כן מצד הרע... וזהו ויקח קרח, פירוש שלקח רק השי"ח ניצוצות מבחינת הבל' כמנין קרח, ודחה הל"ז ניצוצות הטובים, והש' נחלק על 'קר' וכנ"ל...

קרח עצמו הוא משרש הבל כנ"ל אבל בשעת המחלוקת התעברה בו רוח קין, כרמזו בשמו **קרח**: ק של קין, ורח היינו רוח. **רוח קין** אותיות **קרח יון**, חכמת קרח היא כחכמת יון, "טבעתי ביון מצולה", כאשר **חכמת = קין קרח**. אכן, גם חכמת קרח וחכמת **יון (גוי)** סופה להתקן, "צדיק כתמר יפרח", והרמז: **קרח יון (גוי) = אחישנה = טוב פעמים טובה. קרח יון** בהכאה פרטית (ק פעמים י וכו') = 2600, מאה פעמים **הוי'** (רמז למאה ברכות בכל יום, כל ברכה עם שם הוי').

היא מחלוקת "שאיין סופה להתקיים").
הש של משה היא אש, חום והתלהבות, אש קדש, הבל לשון חמימות. אבל אצל קרח הש הופכת לקר, קרירות לענייני קדושה. קרח קרר את החמימות הטובה לקדושה וממילא נעשה חם לענייני עולם הזה, ובפרט לפוליטיקה ודמוקרטיה שאינה לפי רצון ה' (כל העדה כלם קדושים", בכפירה בבחירת ה' במשה ונבואתו). אכן, מבואר שלעתיד לבוא קרח יתוקן ויעלה מעלה מעלה, "צדיק כתמר יפרח" סופי תבות **קרח**.¹¹ אז יתחבר קרח עם אבותיו: **קרח ועוד יצהר = תריג** ("עם לבן גרתי ותריג מצות שמרתי"), ויחד עם **קתה** = 1118, "**שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד**". ויחד עם **לוי** = 4 פעמים **ארץ** (ממוצע כל שם) = יב פעמים **מהיטבאל (זמן, יחוד מהיבן)**.

ה שאר האותיות צדי כתמיפר = 854 = יברכך הוי' וישמרך = קרח ועוד 546, כאשר 546 = אהיה פעמים הוי', ג פעמים יעקב = קרח ועוד רחל (רחל רמזה בירח של קרח).

מאד נעלה. אבל יש גם **ריח מסריח**... הריח של האדם קשור לרוח שלו – אם הרוח שלו מתוקנת יוצא ממנו ריח טוב, ואם לא יוצא ממנו ריח רע, ריח מסריח (כמו הבטוי של רבי נחמן, שאסור להעלות ריח רע בנשמות¹²).

בלשון ספר יצירה, הרוח היא הגבוהה ביותר – "אחת רוח אלהים חיים"¹³ היינו פנימיות הכתר, פרצוף עתיק יומין (כאשר "שתים רוח מרוח"¹⁴ היינו חיצוניות הכתר, אריך אנפין, כמבואר בפירוש הגר"א לספר יצירה). על הרוח בנר"ג, מדות הלב, מדרגת ז"א, נאמר "ז"א בעתיקא אחיד ותליא"¹⁵ ועד ש"ז"א ועתיקא כולא חד"¹⁶.

כה לקומ"ת ח.

כו ס"י פ"א מ"ט.

כז שם מ"י.

כח זהר ח"ג רצב, א; ע"ח ש"ג פ"ב.

כט ע"פ זהר ח"ג קמא, א (על שתי המדרגות ראה ראה לשמע און מערכת אדה"ז אות א. התועודות י"ט כסלו וז' שבט ע"ז).

המשך מעמ' 22 << שאתה מלא בישות. התקון הוא להיות בשפלות. [הצדיק מתפלל על עצמו או על הרשע?] לפי התורה הזאת, הצדיק מתפלל על הרוח שלו שנמצאת אצל השונא שלו.

עוד פירוש לרוח של הצדיק הוא האופי שלו, האוירה שהוא משרה, השקפת העולם שלו, כמו שאומרים היום 'מה הרוח שלו?'. בחז"ל הביטוי לכך הוא "רוח חכמים נוחה הימנו"¹⁷. השונא של הצדיק שונא את הרוח שלו, את השקפת העולם שלו, דווקא מפני שבפנימיות הוא עצמו שייך לאותה רוח. כלומר, שנאת הצדיק היא ביטוי חיצוני של שנאת עצמו – כל רשע בפנימיות, בלא-מודע, שונא את עצמו...

המלה רוח קשורה גם עם ריח, כמו שכתוב במשיח "ונחה עליו רוח הוי', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת הוי'. והריחו ביראת הוי'..."¹⁸. אם כן, רוח יכול להיות דבר

כג שבעיות פ"י מ"ט ובכ"ד.

כד ישעיה יא, ב'ג.

הסיפור החסידי

הרבי מליובאוויטש | התקשרות במחשבה

רבי מנחם מענדל שניאורסון מליובאוויטש נולד ביי"א בניסן תרס"ב לאביו רבי לוי יצחק, דור חמישי לצמח צדק, האדמו"ר השלישי מחב"ד, ואמו מרת חנה, בת הרב מאיר שלמה ינובסקי. בהיות הרבי כבן שבע עקרו ליקטרינוסלב, שם התמנה אביו לרב. הרבי למד באופן פרטי אצל הרב שניאור זלמן וילנקין. בשנת תרפ"ג פגש לראשונה את מורו-חמיו, הרבי הריי"ץ, ובי"ד בכסלו תרפ"ט נשא את בת הרבי, הרבנית חיה מושקא. אז עבר הרבי לברלין, שם קיבל סמיכה מבעל ה"שרידי אש". בתרצ"ג עברו הרבי והרבנית לפריז. בהוראת חמיו, אדמו"ר הריי"צ השתלם הרבי גם בלימודי מדעים בברלין ובפריז. בתש"א נמלט מאירופה הבווערת. בהגיעו לארה"ב החל לנהל את מוסדות חב"ד כבא כוחו של הרבי הריי"צ עד י' שבט תש"י, אז הסתלק חמיו. שנה לאחר מכן בי' בשבט תשי"א קבל על עצמו את הנשיאות. בכ"ב שבט תשמ"ח נפטרה הרבנית חיה מושקא, והרבי התייחס לפטירתה כסיום של תקופה – והכנה לתקופה חדשה לקראת ביאת משיח. בכ"ז באדר א' תשנ"ב, כשהתפלל על ציון חמיו, לקה הרבי בשבץ וחדל מלדבר. מצב זה נמשך עד למוצש"ק אור לג' תמוז תשנ"ד, היום בו "שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון".

אותו יהודי לא הבין כלל במה מדובר, ואיך זה יעזור, אבל החב"דניק התעקש, עד שבסופו של דבר אמר האב: אתה יודע מה? אתה תעשה את זה. לך הביתה ותתקשר לרבי.

החב"דניק הלך הביתה, התקשר ולא קיבל תשובה. הוא ניסה כל אותו יום, כשהוא לא מצליח לתפוס קו! חוזר השליח לבית הרפואה ואומר בצער: נסיתי מאד להתקשר ולא הצלחתי. אבל — הוא ממשידך לומר ליהודי — מה עושים? מה אנחנו החסידים עשינו ברוסיה, כשלא יכולנו להתקשר לרבי בעת צרה? מקובל אצלנו, החסידים, שאפשר להתקשר בכח המחשבה. פשוט חושבים מאד חזק על הרבי, ובתוך המחשבה מבקשים ברכה או עצה, מה שצריך — וזה עבד! אז כעת, כשאי אפשר להתקשר, נתקשר לרבי יחד, במחשבה, ונבקש מהרבי ברכה.

כמוכן, שאותו יהודי לא מביין מה החסיד רוצה ממנו, ואומר: תעשה את זה אתה! מוציא החסיד

מסופר על זוג יהודי, ששנים לאחר נישואיהם נולד להם תינוק. השמחה היתה גדולה, אך לאחר הלידה נכנס הרופא והודיע בצער להורים שלתינוק יש בעיה: תשעים אחוזים שלא יוכל לראות ר"ל, והסיכוי שישנו, הוא שיעשו ניתוח מיד ביום ראשון (הלידה היתה ביום ששי), ורק אז ישנו סיכוי קטן שיוכל לראות משהו. כמוכן שמצב הרוח של בני הזוג נפל בבת אחת.

מחויץ לחדר הלידה ישב האב, ושם עבר חב"דניק והציע לכולם להניח תפלין. אותו אב אמר לו שיעזוב אותו, אך החב"דניק ראה שפניו נפולות, ונגש אליו בכל זאת בשאלה: מה קרה? למה אתה בצער? היהודי לא רצה לספר, אבל החב"דניק היה נודניק... ואחרי כמה שאלות הבין מה העניין. התגובה הספונטאנית שלו היתה, שבמקרה כזה מיד מתקשרים לרבי ומבקשים ברכה.

כיום, לאחר ג' תמוז תשנ"ד, השאלה הזו בוערת מתמיד. התשובה שנתן לה החסיד הזקן, יכולה לפרוש בפנינו עולם שלם של תקשורת – שאינה דווקא מילולית.

בספר התניא, מבואר כי לכל נפש ישנם שלושה "לבושים" – מחשבה, דיבור, ומעשה. בדרך כלל, לבוש הדיבור יהיה אמצעי התקשורת העיקרי שלנו, אך יתכנו צורות אחרות של קשר: כתיבת מכתב למשל, שייכת לתחום המעשה יותר מאשר לתחום הדיבור. אולי הוא מהודק ומדויק יותר, אך הרגש הפנימי שבו נסתר יחסית. כתיבה היא תקשורת האופיינית לעולם העשייה הטכני והממשי, בעוד הדיבור מקביל לעולם היצירה הרגשי והיצירתי. כאן בסיפור, מוצגת דרך שלישית: תקשורת מחשבתית, המתאימה לעולם הבריאה – עולם השכל.

בכל עולם, ישנו סוג של גן עדן – מקומם של הצדיקים: בעולם העשייה ניצב "גן עדן הארץ", מקום פיזי של ממש עם עצים ופירות, שבעבר שכן בו אדם הראשון וכעת נסתר מעינינו. בעולם היצירה גן עדן התחתון, ולמעלה ממנו – בעולם הבריאה – גן עדן העליון.

בכל מצוה ישנם מחשבה - כוונה, דבור – ברכה, ומעשה – המצווה בפועל. מכח המעשה מגיעים לגן עדן הארץ, מכח הדבור לגן עדן התחתון, ומכח הכוונה מתקשרים לעולם הבריאה, לגן עדן העליון.

ההתקשרות לצדיק דומה לגן עדן – תענוג רוחני נפלא. לא לשווא מכנים החסידים את חדר הרבי "גן עדן העליון". ואכן, גם את ההתקשרות אל הרבי, ניתן לבטא בכל שלושת הרמות: יש הכותבים מכתב ומניחים ב"אגרות קודש", שזו התקשרות של מעשה; רבים שופכים שיחם באוהל – התקשרות בדיבור; אך עיקר הקשר כיום, לאחר ג' תמוז, הוא ברמת "גן עדן העליון" – עולם המחשבה. היכולת הזו (שתלויה גם בחוש הציון, המציב את פני הצדיק מול העיניים ומאפשר להתקשר אליו), היא התקשרות המיוחדת שייכת דווקא לדורנו.

תמונה של הרבי, ואומר לו להסתכל חזק על התמונה ולבקש ברכה. ושוב, היהודי מגיב: תעשה את זה אתה...

השליח עשה כך, והיהודי רק הסתכל. כשחזר השליח לבית הרפואה, ביום ראשון בבוקר, ראה פתאום שפני היהודי הזה השתנו לטובה. מה קרה? הוא שואל, והאב משיב שהבקר, כאשר הלכו לעשות את הניתוח, הרופאים פתאום הודיעו שכנראה היתה טעות, והמצב טוב בהרבה – תשעים אחוזים שיראה, וישנם רק עשרה אחוזים שלא... מיד אומר השליח ליהודי: הנה, אתה רואה מה הרבי עשה? אבל היהודי כמובן טען שהיתה פשוט טעות באבחון. עוברות שנתיים ימים. אותו יהודי, בעל עסק, נוסע לכנס אנשי עסקים בענף שלו, שמתקיים בסוף שבוע בבית מלון. בין בעלי העסקים היה יהודי דתי שהכיר, וביום ראשון בבקר היהודי הדתי אומר לו – כחברו לעסקים – שהיום יש בר מצוה לבנו והוא מס לגיו יורק עם הבן, כדי לעבור אצל הרבי מליובאוויטש בחלוקת דולרים ולקבל ברכה לבר המצוה. רוצה להצטרף? הוא שואל, בלי לדעת מתחילת הסיפור.

היהודי שלנו מסרב, אבל החבר לוחץ עליו – כל היום פנוי בכינוס הזה, ממשיכים מחר ואין מה לעשות היום, בוא נמוס טיסה קצרה ונחזור. לבסוף היהודי השתכנע, והחליט גם לקחת אתו את התינוק. מסו לרבי, ותוך כדי שהם עומדים בתור לדולרים, הוא מבקש מהחבר שלו שלא יאמר לרבי עליו שום דבר – הוא רוצה להיות אננימי לחלוטין. כך היה, החבר המקושר עבר עם הבן ובקש עבורו ברכה, והרבי נתן הרבה ברכות. אחר כך עובר היהודי השני עם הילד הקטן בידיו, סתם במהירות. הרבי לא מדבר איתו מילה, נותן דולר ואומר "ברכה והצלחה" או ברכה דומה, אבל לפני שהוא משחרר אותו לעבור, הרבי מתכופף לילד הקטן, ומזיז את האצבע מול העיניים שלו. כשהוא רואה שהילד מגיב ורואה טוב, הוא מחייך. כמובן שהאבא כמעט התעלף, ואחר כך כבר נעשה חב"דניק...

[סיפור: הרב בוקיעט, מפי בעל המעשה]

מה עושים כשאין אפשרות לדבר עם הרבי?

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

ברכות מרבנים אחרים

חברה שיתפה אותי שכתבה כמה פעמים לאחד מהצדיקים בדורנו וזכתה לכמה מופתים ולתשובות מדויקות ומפורטות. אמנם אצלנו בחב"ד לא מקובל ללכת לבקש ברכה מרבנים שונים, אך איני מבינה מדוע (במיוחד כיום, לאחר ג' תמוז).

הסבירו לי שאנחנו, בחב"ד, דוגלים באמונה תמימה בה' בלי אותות ומופתים, אך מאידך הבנתי שהרבי דווקא עודד לפרסם מופתים בדורנו כדי לחזק את האמונה. כיצד עליי להתייחס לעניין?

מענה:

בחב"ד ערך עליון הוא התקשרות לרבי ועל כן, ככלל, לא מחזרים לבקש ברכות וכו' מרבנים אחרים.

אם צדיק מברך מעצמו זה ודאי דבר טוב לכל הדעות. צריך גם לדעת שכל יהודי בכוחו לברך – ו"אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך".

גרפולוגיה

אני מסיימת כעת לימודי

גרפולוגיה, וראיתי שיש שם הגיון 'מדעי' ובאמת מתגלים שם דברים עמוקים על אישיות הכותב ועל נפשו. איך אפשר לברר את נקודת האמת שיש בגרפולוגיה? מדוע במקורות היהודיים לא מוזכרת דרך אבחון כזו (בניגוד לחכמת הפרצוף וכפ היד וכדומה)?

מענה:

בימים עברו בדרך כלל לא כתבו סתם כך באופן ספונטאני, אלא בעיקר העתיקו סת"ם וכיוצא בזה. וכן ידוע (בפרט אצל חסידים) שהשקיעו ולמדו לחקות כתב יד של אחר (של הרבי), מתוך רגש של התקשרות, וממילא אין כאן ראיה.

מלבד זאת, יש הרבה דברים שמשקפים רבדים חיצוניים של הנפש לא ממש את פנימיותה, מה שאין כן חכמת הפרצוף וחכמת היד (כפי שהיו ידועים לגדולים באמת בעלי רוח הקדש כמו האריז"ל).

בכל זאת, ידוע שהמגיד הכיר את השען מתוך השעון שהוא עשה, וכן אפשר להכיר מתוך כתב היד (כפי שכותב בפירוש הרבי הריי"צ בד"ה "ואני

תפלתי" תרצ"ד). בכל אופן, כנ"ל, בכל החכמות האלה נחוצה גם בחינה של רוח"ק, וממילא לאנשים פשוטים קצת חבל על הזמן להשקיע בזה.

מעלת אחוה בצדקה

באחד השיעורים אצלנו בבית חב"ד דברנו על מעלת ואהבת ישראל לעומת היחס לגוים. לאחד המשתתפים היה קצת קשה עם העניין והוא שאל מה הייתי עושה אם היה לי רק סכום כסף קטן והייתי רואה גוי הודי עני מרוד וגיזם שמבקש צדקה ולידו בחורה יהודיה שלא נראית נצרכת במיוחד אבל מבקשת עזרה כספית – האם אתן לגוי או ליהודיה. עניתי שאתן ליהודיה. היה לו מאוד קשה להבין את הענין והוא לא רצה תשובה 'מהספרים' אלא 'מהלב'. מה נכון לענות לו?

מענה:

הלכה פסוקה היא ש"עניי עירך קודמים". האם השואל מבין שצריך לכבד את האבא יותר ממישהו אחר? אם כן, הוא הדין לאחים...

מקלט בטוח

מצוות תמידיות

כמה מצוות יש לנו? שש מאות ושלוש-עשרה. מי לא יודע? תרני"ג מצוות! אבל מבין כל המצוות יש שש מצוות בעלות תכונה מיוחדת – אלו המצוות אותן אנו יכולים לקיים בכל עת ובכל זמן. למצוות האלו קוראים **מצוות תמידיות**. למה? כי אנו יכולים לקיים אותן תמיד.

לדגמה: את מצוות שמירת שבת אנו יכול לקיים רק בשבת. את מצוות נטילת לולב אנו יכול לקיים רק בחג הסוכות. לעמת זאת, את מצוות נתינת צדקה אנו יכול לקיים בכל השנה, ולכן היא לכאורה שייכת לכל זמן, אבל לא בכל מצב אנו יכול לקיים אותה. מה יקרה אם אנו נמצא לבדי במדבר או בלב ים – למי אתה? את המצוה הזו אוכל לקיים רק באשר נמצא בקרבתנו אדם עני שחסר לו כסף.

המצוות התמידיות הן מצוות שאינן שייכות לזמן, למקום או למצב מסוים. נתן לקיים אותן תמיד! כל מצוה כזו היא

אני רוצה להזמין אתכם הפעם לקורס מזרז של... בנית מקלטים! בצפון הארץ ובדרומה אנו נתונים עדין תחת אש, ולכן נראה לי שמקלט בימים אלו הוא מצרך נחוץ וחשוב.

אז לא, אני לא מתכוון למקלטי הבטון או חדרי המ"ד שקיימים בכל בית. ברור, בניה כזו אסורה בשבת, היא נמנית בין ל"ט אבות המלאכה ואפלו לדבר עליה אסור. אני מתכוון לבניה מסוג אחר, למקלט רוחני.

איך בנוי מקלט? יש בו ארבעה קירות עבים העשויים מבטון, העומדים על רצפת בטון, כשמעל הכל נצבת תקרת הבטון. בדומה למקלט הגשמי, גם למקלט הרוחני שאנו עומדים לבנות יהיו ארבעה קירות, רצפה ותקרה, אבל במקלט הזה יש משהו מיוחד שאין במקלט הגשמי. כמו צב הנושא את ביתו על גבו, את המקלט הזה אנו עומדים לקחת אתנו לכל מקום.

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

שנת הצהרנים שלי אם המטה בבית מנחת על רצפות מתנדנדות... את השלֹוה והרגע המיחלים אוכל לקבל רק כֵּאֲשֶׁר אֶפְסִיק לְהֶאֱמִין לְכֹל מִיָּנִי הבְּטָחוֹת מְשֻׁנוֹת וְלִרְדֹף אַחֲרֵיהֶן. יש לי את בעל הבית האמתי — ה' יתברך — אז מה חסר לי?

הרצפה הכי יציבה שלי היא הפסקת אותו מרדף מיתר — "לא יהיה לך אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי!" בְּכֹל פֶּעַם שֶׁאֲנִי הוֹדֵף מִמִּנֵּי אֱמוּנָה זָרָה אֲנִי מֵתְחַבֵּר שׁוֹב לְה' בְּאֱמוּנָה חֲזָקָה, אֲלֵא שֶׁהַפֶּעַם הַדֶּרֶךְ היא הפוכה. בְּמָקוֹם לְהִרְגִישׁ מָה כֵּן, אֲנִי מִרְגִישׁ חֲזָק מְאֹד מָה לֹא — אֲנִי מֵתְנַגֵּד לְהֶאֱמִין לְכֹל מָה שֶׁאִינֹו ה'. אִין לִי תַחֲלִיפִים וְאֲנִי לֹא מוֹכֵן לְשִׁמְעַ וְלֹא לְסַמֵּךְ עַל אֶף אֶחָד אַחֵר, רַק עַל ה' בְּלִבִּי!

דְּכֹאֶכֶּ נִיִּין, דִּירָא מְלֵאכִין

מַעֲלָה! יש לנו כבר תקרה ורצפה, ומה שנותר לנו הוא להציב את ארבעת הקירות לארבע רוחות העולם. את הקיר הימני נבנה באהבה גדולה וענקית לה' — "וְאֶהְבֵּת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל לִבְבְּךָ". יד ימין (אצל רב בני האדם) היא היד החזקה, ה'זורמת' והפועלת בחפשייות ולכן בכל פעם שנביט ימינה נרגיש את האהבה הגדולה של ה' אלינו ונשתדל להחזיר אהבה באותה מטבע. אגב, ה' יתברך ידוע כאוהב יהודים, כך שאהבה כנה כלפיו כוללת גם את אהוביו, ולכן

דָּפוּ בַּמְקַלֵּט הַרוּחָנִי שֶׁנִּבְנָה. כֵּאֲשֶׁר נִסִּים אֶת הַבְּנִיָּה וּמָצָא אֶת עֲצָמָיו מְקַפִּים בְּהוֹ וּמוֹגְגִים!

בְּרַחוּב שְׁלֵנוּ הָרְסוּ בֵּית יֶשׁוּן וּבַמְקוֹמוֹ

בְּרַחוּב שְׁלֵנוּ הָרְסוּ בֵּית יֶשׁוּן וּבַמְקוֹמוֹ בָּנוּ בַּיִת גָּדוֹל וְחֲדָשׁ. מִיָּד לְאַחַר הַרִיסַת הַמְּבִנָּה הַיֶּשׁוּן וְחִפִּירַת הַשְּׁטַח, הִנְחוּ הַיְסוּדוֹת וְעַל גִּבְסָם נּוֹצְקָה רְצַפַּת הַמְּבִנָּה הַעֲתִידִי. לְכוּ אִתָּם וְדַאי מְצַפִּים לְשִׁמְעַ מָמָה עֲשׂוּיָה הַרְצַפָּה בַּמְקַלֵּט הַרוּחָנִי שְׁלֵנוּ, אֲבָל אֲנִי מַעֲדִיף לְהִתְחִיל דּוֹקָא מֵהַתְקָרָה. כֵּן, כְּבָר אֶמְרַתִּי לָכֵם שֶׁמִּדְּבַר בְּבְנִיָּה יְחִידִית, לֹא? אִזּוֹ אֶצְלָנוּ תְקָרָה יְכוּלָה לְעַמֵּד גַּם לְפָנֵי שְׁיֵשׁ קִירוֹת...

הַתְקָרָה שְׁלֵנוּ היא מְצוֹת הָאֱמוּנָה בַּה'. אֱמוּנָה פְּרוּשָׁה לְהִיּוֹת קְשׁוּר אֶל ה' בְּכֹל הַפֶּחַח גַּם בְּלִי שְׁאֲנִי מִבִּין בְּשִׁכְלִי לָמָּה וּמִדּוּעַ. פְּשׁוּט כִּי אִי אֶפְשֶׁר אַחֲרַת, כִּי אֲנִי וְה' אֶחָד מִמֶּשׁ! בְּשִׁבִיל לְרְאוֹת אֶת הַתְקָרָה עָלֵי לְהָרִים אֶת הָרֹאשׁ וּלְהַבִּיט לְעֵבֶר מָה שֶׁנִּמְצָא מַעֲלֵי, וְלָכוּן הַתְקָרָה שֶׁתַּעֲנִיק לִי בְּטַחֲוֹן מִלְּמַעְלָה היא הַקְּשֶׁר הַמִּיָּחַד שֶׁישׁ לִי עִם ה' וְהָאֱמוּנָה הַחֲזָקָה שְׁלֵי כֵּן. עַל הַתְקָרָה שְׁלֵנוּ חֲקוּק הַדְּבַר הָרִאשׁוֹן: "אֲנִכִּי ה' אֱלֹהֶיךָ!"

קִרְוָה בְּטַחֲוֹן

כַּעֲתָּה, לְאַחַר שְׁיֵשׁ לָנוּ תְקָרָה, נוֹכַח לְהַצִּיב תַּחֲתֶיהָ אֶת רְצַפַּת הַמְקַלֵּט. רְצַפָּה היא הַקְּרָקַע הַיְצִיבָה שֶׁמַּעֲנִיקָה לִי רֵגַע וּבְטַחֲוֹן. תִּאָרוּ לָכֵם אִיךְ תִּרְאֶה

מפלאה. לא רק זה, העקר הוא שֶהכל נעשה לטובתנו, כְּדִי לְקַרֵב אוֹתָנוּ לְדֶרֶךְ הַיִּשְׂרָאֵל! הַמְצָוָה הַבּוֹנָה אֶת הַקִּיר הַקְּדָמִי היא מְצוֹת יְחִיד ה'!

זְכִירֹת אֶחָד!

מִמָּה חִילִים צְרִיכִים לְהִזָּהֵר בְּשִׁדְחָה הַקְּרָב? מֵאִיזָה כּוּוֹן הֵם עֲלוּלִים לְהִיֹּת מִפְתָּעִים? מֵאֲחֹר. בְּהִלִּיכָה לְעֵבֶר הַמְטָרָה נְשׂוֹאוֹת הָעֵינַיִם קְדִימָה תּוֹךְ כְּדִי הַפְּנִיָּת הַמְבֹטֵט לְצַדִּדִּים, אֲבָל דּוֹקָא הַשְּׁטַח שֶׁכְּבָר סָרְקָתִי וְעִבְרָתִי עֲלוּל לְהִיֹּת בְּעֵתִי. הָאוֹיֵב מִמֵּתִין בְּדִיוֹק לְרַגַע בּוֹ תִפְנֶה אֶת הַגֵּב מִתּוֹךְ מַחְשָׁבָה שֶׁהַסְּכָנָה כְּבָר חָלְפָה.

כָּאֵן מְגִיעַ תִּפְקִיד הַקִּיר הָאֲחֹרִי וְהוּא בְּנוֹי מִמְצָוָה תְּמִידִית מִיְחִדָּת: "לא תתורו אַחֲרֵי לְבַבְכֶם!" כֵּן, הַלֵּב עָשׂוּי לְהִיֹּת מְתַקֵּף דּוֹקָא מִ"אַחֲרֵי". כָּל מִינֵי מַחְשָׁבוֹת שׁוֹנוֹת וּמְשֻׁנוֹת עֲלוּלוֹת לְתַפֵּס אוֹתִי בְּזִמְן שְׂאִינִי דְרוּךְ. אֲזֵי לֹא, אֵין יְצִיאָה לְחַפְּשָׁה. תְּמִיד צְרִיךְ לְהִיֹּת בְּמִצַּב כּוֹנְנוֹת לְבָלֵם אֶת הָאוֹיֵב. נִמְלָא אֶת הַלֵּב בְּמַחְשָׁבוֹת טוֹבוֹת וְלֹא נִתֵּן לְאוֹיֵב לְהַפְתִּיעַ אוֹתָנוּ מֵאֲחֹר.

זֶהוּ, הַבְּטָחָתִי קוֹרֵס מְזֻרָז אֲזֵי אֲנִי כְּבָר חָיֵב לְסַיֵּם...

שְׁנוֹזְכָה לְבָנוֹת לֵה' בַּיִת מוֹגֵן
בְּתוֹךְ הַלֵּב שְׁלָנוּ!
שֵׁבֶת שְׁלוֹם וּמְבָרָךְ!

5?

קִיר זְמִין בְּמַקְלֵט שְׁלָנוּ יְעוֹרֵר בְּלִבְנוּ אֶהֱבֵת יִשְׂרָאֵל לְכָל יְהוּדִי.

בְּדִיוֹק מִמּוֹל הַקִּיר הַיְמָנִי בְּמַקְלֵט נְצִיב אֶת הַקִּיר הַשְּׂמָאֵלִי וּנְצַפָּה אוֹתוֹ בְּשִׁכְבָּה עֶבֶה שֶׁל יְרָאָה וּפְחָד – מְצוֹת יְרָאָת ה'. מְבֹטֵט בְּצִדוֹ הַשְּׂמָאֵלִי שֶׁל הַמַּקְלֵט יִזְכִּיר לָנוּ מֵהוּ הַמְרַחֵק הָאֵין סוֹפֵי שְׁלָנוּ מֵה', עַד כְּמָה עֲלִינוּ לְדִיֹק אֶת הַקְּשֶׁר שְׁלָנוּ אִתּוֹ וְעַד כְּמָה עֲלִינוּ לְהִיֹּת זְהִירִים לְשִׁמְעַע בְּקוּלוֹ. אֲדַרְיִכְלִים מְקַצְוֵעִים מִזְהִירִים שֶׁלֹּא לְהִסְתַּפֵּק רַק בְּקִיר הַיְמָנִי וְשִׁחֻבָּה עֲלִינוּ לְתַמֵּךְ אוֹתוֹ בְּקִיר הַשְּׂמָאֵלִי שֶׁעוֹמֵד בְּדִיוֹק מוּלוֹ.

קְדִימָה, רֵ' אֶחָד!

וּמִמָּה עָשׂוּי הַקִּיר הַקְּדָמִי? הוּא יִסְמֵן לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ קְדִימָה. בְּכָל מְקוֹם שִׁיְהוּדִי הוֹלֵךְ וְלְכָל מְקוֹם אֵלָיו הוּא מִיִּשִׁיר אֶת מְבִטּוֹ הוּא רוֹאָה רַק דְּבָר אֶחָד בְּלִבָּד – "אֵין עוֹד מְלַבְּדוֹ!" "ה' אֶחָד!" הוּא לֹא רַק מֵאֵמִין, הוּא מִמֵּשׁ רוֹאָה בְּעֵינָיִם.

יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁחוֹשְׁבִים לוֹתֵר עַל הַקִּיר הַקְּדָמִי. לָמָּה שֶׁלֹּא יִשְׂאֵר הַקִּיר פְּתוּחַ? מִתְאִים לָהֶם לְצַפּוֹת בְּנוֹף... אִיזָה מֵן בַּיִת הוּא לֹא הַקִּיר שֶׁזוֹעֵק וּמְזַכֵּר לָנוּ שֶׁ"ה' אֶחָד"? מִי שֶׁגָּר בְּבַיִת כֶּזֶה עֲלוּל לְטַעוֹת וְלַחֲשֹׁב שֶׁהַכֹּל מְקַרָּה בְּעוֹלָם. לְפָעָמִים הוֹלֵךְ טוֹב וְלְפָעָמִים לֹא, לְפָעָמִים בְּאִסָּה וְלְפָעָמִים סְבָבָה... קִיר קְדָמִי מְרָאָה לָנוּ שֶׁכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עֲלִינוּ הוּא מֵאִתּוֹ יִתְבָּרָךְ, בְּהַשְּׁגָחָה פְּרָטִית

רוצה להיות מלך?

בעולם הסובב אותנו השלטון המלוכני כמעט כבר לא קיים, אבל כצורת השלטון העיקרית במשך דורות הוא מופיע באין־ספור מקומות בתורה שבכתב ושב־על־פה ומשמש משל עיקרי ממדרשי חז"ל עד תורת החסידות. מה משמעות משל המלך לחיים הפרטיים שלי? החיים תחת מלכים־עריצים קלקלו את התדמית של מושג המלכות, אך עיני עם ישראל נשואות עדיין למלכות השלמה והמתוקנת – מלכות בית דוד בראשות משיח צדקנו. מלך אמיתי וראוי הוא אדם מרומם, שאיננו תאב־שלטון ושררה, ועבורו ההתמסרות לתפקיד היא בגדר יציאה מעולמו הפנימי וירידה אל העם. המלך מטיל על העם כולו אימה, "מוראה של מלכות", אך בסופו של דבר הוא בונה עם העם קשרים של אהבה ושל דאגה אישית לכל אחד ואחת מעמו. במובן הזה, לכל אחד ואחת יש תפקיד מלכותי, שליחות המתחילה בתוך הבית וממשיכה גם החוצה – שליחות בה מורגש שהמשמעת היא מסגרת הכרחית, אך הקשר הפנימי עם הילדים, התלמידים והמקורבים הוא קשר של אהבה, התמסרות ודאגה פרטנית לצרכיהם היחודיים. השיעור המרכזי השבוע בחוברת הוא המחשה כיצד ניתן לקחת את דברי החסידות העמוקים ביותר, להסביר אותם היטב ולהפוך אותם ליישומיים בחיי היום־היום, כבר מהגיל הצעיר ביותר.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?

שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי־פון:

079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

ג	ל	ע	י	נ	י
ו	א	ב	י	ט	ה
נ	פ	ל	א	ו	ת
מ	ת	ו	ר	ת	ך